

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Кафедра теорії і методики виховання

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РОБОТИ
ДИТЯЧИХ ГРОМАДСЬКИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ**

ПРАКТИКУМ

Рівне - 2016

ББК 74.22
УДК 37:061.2
Ц 67

Ціпан Т. С. Теорія і практика роботи дитячих громадських організацій. Практикум: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних спеціальностей університетів / Ціпан Т. С. – Рівне: РДГУ, 2016. – 94 с.

Рецензент: Нечипорук Л. І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету

Навчально-методичний посібник призначено для супроводу практичних занять курсу “Теорія і практика роботи дитячих громадських організацій”. Зміст посібника розроблено на основі сучасних вимог до викладання курсу за кредитно-модульною системою. Він містить детальний зміст практичних занять, рекомендації до організації самостійної та індивідуальної роботи студентів, критерії оцінювання досягнень студентів за змістом курсу, зразки статутів дитячих громадських організацій, алгоритм роботи керівника дитячої громадської організації, перелік літератури, словник термінів і понять.

Призначено для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Друкується за рішенням Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 16 від 25 грудня. 2015 р.).

© Ціпан Т. С., 2016
© РДГУ, 2016

ВСТУП

Мета дисципліни “Теорія і практика роботи дитячих і молодіжних громадських організацій” - надання студентам теоретичних основ та навичок організації та управління процесом виховання в дитячих громадських організаціях та об’єднаннях; усвідомлення та практичне використання закономірностей, принципів, технологій, інноваційних методів та прийомів у здійсненні педагогічного керівництва вихованням учнів в умовах громадських організацій.

Завдання курсу:

- поглиблення, розширення, закріплення знань, умінь та навичок студентів з теорії і методики виховання у дитячих громадських організаціях на основі комплексного підходу до організації та проведення виховного процесу;

- формування умінь та навичок творчо вирішувати конкретні виховні завдання, оволодіння основними методами і прийомами організації виховуючої діяльності у дитячих громадських організаціях;

- ознайомлення студентів із статутними документами дитячих громадських організацій; формування у студентів стійкого інтересу до творчої педагогічної діяльності в дитячих громадських організаціях;

- опанування методикою та технологією організації виховного процесу в них; засвоєння способів, прийомів, технологій інноваційної виховної діяльності.

Зміст і завдання курсу ґрунтуються на основних нормативних документах щодо діяльності дитячих і молодіжних громадських організацій, державної молодіжної політики і передбачають реалізацію Національної Програми виховання молоді в Україні через формування майбутніх педагогічних працівників та керівників дитячих громадських формувань, здатних здійснювати професійну діяльність на демократичних та гуманістичних засадах, реалізовувати освітньо-виховну політику як пріоритетну функцію держави, що спрямовується на розвиток та самореалі-

зацію особистості членів дитячих громадських організацій у виховному процесі, задоволення її духовно-культурних потреб, а також потребу бути конкурентоспроможними на ринку праці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати: нормативно-правові документи державної молодіжної політики, напрями, сфери і принципи її діяльності; нормативну базу діяльності дитячих і молодіжних організацій, статутні і програмні документи всеукраїнських, регіональних дитячих громадських організацій, методичні системи в дитячому русі; особливості діяльності дитячих громадських організацій на сучасному етапі розвитку держави; суть і зміст процесу виховання його закономірності; принципи, методи, інноваційні форми діяльності у дитячих громадських організаціях та об'єднаннях; науково-педагогічні основи створення системи виховної роботи в дитячих громадських організаціях;

уміти: чітко визначати мету, зміст, форми і види виховної діяльності; аналізувати виховний процес; використовувати досягнення світової і вітчизняної педагогіки; будувати взаємовідносини з членами громадських формувань, їх батьками; надавати допомогу в розвитку учнівського самоврядування в дитячих громадських організаціях; визначати конкретні завдання, соціальну, педагогічну обумовленість їх діяльності, виходячи з мети національного виховання; корегувати міжособистісні стосунки учнівської молоді у громадських структурах; вирізняти напрями, специфіку, принципи, форми і методи роботи дитячих громадських організацій; організовувати практичну діяльність, використовуючи доцільні форми на методи організації виховної діяльності.

РОЗДІЛ I. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Питання для засвоєння
Теоретико-методологічні засади державної молодіжної політики в Україні	Основна мета і завдання навчальної дисципліни, її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Поняття “державна молодіжна політика”. Мета, завдання, напрями та принципи діяльності державної молодіжної політики. Нормативно-правове забезпечення державної молодіжної політики. Підсистеми молодіжного руху – інституційна, нормативна, комунікативна. Інформаційне поле молодіжного руху. Механізми реалізації державної молодіжної політики.
Зв'язок державної молодіжної політики України і зовнішньої політики європейських країн	З історії державної молодіжної політики України. Моделі державної молодіжної політики. Зміст і завдання Комітету міждержавного співробітництва у молодіжній сфері, Європейського молодіжного фонду, Молодіжного ректорату. Структура державної молодіжної політики України. Український молодіжний форум. Європейський молодіжний форум. Мета, завдання, основні напрями діяльності міжнародної молодіжної громадської організації "Європейський молодіжний парламент - Україна". Мета і завдання молодіжного Форуму стипендіальної програми "Завтра.UA".
Інституції, які займаються розвитком та впровадженням державної мо-	Характеристика завдань і змісту діяльності інституцій, які займаються розробкою і впровадженням державної молодіжної політики: Міністерство освіти і науки України, Український державний центр соціальних служб для

<p>лодіжної політики в Україні</p>	<p>молоді. Основоволожні принципи діяльності Національної Ради з питань молодіжної політики. Її мета і завдання, функції та структура. Діяльність Національної Ради з питань формування активної життєвої позиції молоді. Основні напрями діяльності Рівненсь-кого обласного комітету молодіжної політики.</p>
<p>Регіональна молодіжна політика як складова державної</p>	<p>Поняття “регіональна державна молодіжна політика”. Мета, завдання, зміст, напрями, принципи регіональної молодіжної політики. Об’єкти і суб’єкти регіональної молодіжної політики. Інфраструктура регіональних молодіжних та дитячих організацій. Зміст діяльності соціальної служби адаптації молоді. Інфраструктура регіональної молодіжної політики. Механізми реалізації регіональної державної молодіжної політики.</p>
<p>Розвиток волонтерського руху в Україні</p>	<p>Волонтерський рух як соціальне явище і вид добровільної соціальної роботи підлітків та молоді. Форми і типи волонтерської діяльності, їх вплив на соціалізацію молоді. Характеристика напрямів діяльності волонтерського руху в Україні. Прогресивні моделі та програми роботи обласних центрів соціальних служб. Діяльність центрів соціальних служб для молоді з питань профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі. Молодіжні організації соціального спрямування Всеукраїнська асоціація молодіжного співробітництва “Альтернатива-В”, Всеукраїнська молодіжна громадська організація “Молодь проти злочинності і наркомани”. Всеукраїнська молодіжна громадська організація студентів-інвалідів “Гаудеамус”.</p>

<p>Основи життєдіяльності благодійних молодіжних товариств, об'єднань, фондів, підприємств</p>	<p>Головні напрями соціальної політики України. Поняття “благодійний фонд”, “благодійна діяльність”; особливості діяльності благодійних молодіжних товариств, об'єднань, фондів, підприємств України; мета і завдання Українського Фонду міжнародного молодіжного співробітництва “Лідер”, Національного Фонду “Україна – дітям”. Українського фонду “Благополуччя дітей”. Реалізація програми “Обдаровані діти”</p>
<p>Основи життєдіяльності ЮНІСЕФ (Дитячого Фонду), Фонду “Україна – дітям”</p>	<p>Мета, завдання, напрями роботи Дитячого Фонду України. Основні засади, за якими будується робота Дитячого Фонду України. Реалізація програм ДФУ “Діти Чорнобиля”, “Повір у себе”. Організація роботи з обдарованими дітьми. Зв'язки Дитячого Фонду України з іншими благодійними організаціями. Обласні відділення Дитячого Фонду України, реалізація місцевих програм.</p>
<p>Молодіжна субкультура як соціальне явище</p>	<p>Поняття “молодіжна субкультура”. Типи молодіжних субкультур: романтико-ескейпістські, хіпі, індіаністи, толкієністи, уніформісти, музичні молодіжні субкультури – репери, рейвери, брейкери. Епатажно-протестні субкультури. Радикально-деструктивні субкультури – скінхеди, хакери, Розправно самосудні угруповання. Гопники. Релігійно-містичні субкультури. Підходи до класифікації неформальних об'єднань - за С. Фроловим А. Толстих, С. Сергєєвим, А. Тарасовою. Особливості роботи соціального педагога, керівника молодіжних організацій з неформальними об'єднаннями.</p>
<p>Неформальні організації</p>	<p>Поняття група, формальна і неформальна група, неформальне об'єднання, організація.</p>

та об'єднання	<p>Причини і чинники виникнення неформальних об'єднань. Ознаки неформальних молодіжних об'єднань. Різні підходи до класифікації неформальних організацій та об'єднань (за А. Федотовою, Т. Алексєєвою, І. Сундієвим). Особливості напрямки діяльності неформальних об'єднань. Тенденції розвитку неформального руху. Характеристика основних неформальних груп різного напрямку діяльності. Основні підходи до роботи з неформальними об'єднаннями. Методика діагностики неформальних груп та об'єднань. Взаємодія соціального педагога з неформальними об'єднаннями. Вимоги до роботи соціального педагога з неформальними об'єднаннями.</p>
Взаємодія дитячих громадських організацій з державними позашкільними установами, навчальними закладами	<p>Поняття про формальну, неформальну та позаформальну системи виховання. Шляхи співробітництва громадських молодіжних структур, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів. Напрями діяльності дитячих громадських структур, що діють на базі позашкільних закладів. Моделі взаємодії громадських дитячих та молодіжних організацій і загальноосвітньої школи. Мета, завдання, основні напрями і форми роботи Всеукраїнського учнівського творчого об'єднання "КРОКС", Асоціації дитячих організацій "Крона", громадської організації школи "Шкільна учнівська республіка". Напрями і зміст діяльності органів самоврядування Рівненського палацу дітей і молоді.</p>
Основні тенденції розвитку дитячого та молодіжного руху	<p>Дитячий і молодіжний рухи як форма соціального виховання. Принципи життєдіяльності дитячих і молодіжних організацій. Принципи виховання у дитячих і молодіжних громадсь-</p>

<p>на сучасному етапі розвитку українського суспільства</p>	<p>ких організацій. Функції дитячих і молодіжних організацій та об'єднань. Педагогічний, психологічний, соціальний аспекти діяльності дитячих і молодіжних громадських організацій. Класифікація дитячих організацій та об'єднань. Етапи становлення та розвитку сучасних дитячих організацій та об'єднань.</p>
<p>Структурні характеристики дитячих громадських організацій</p>	<p>Поняття “дитяча громадська організація”, “дитячий рух”. Передумови створення громадської організації. Етапи створення дитячих громадських організацій. Структурні характеристики громадської організації. Цілі і завдання громадських організацій. Ознаки громадських організацій. Функції дитячих громадських організацій</p>
<p>Планування роботи в дитячих організаціях та об'єднаннях</p>	<p>Поняття “програма”, “план роботи” дитячої організації. Програмні орієнтири Всеукраїнських молодіжних організацій: Спілки Молодіжних організацій України, Федерації дитячих об'єднань України, Всеукраїнської скаутської організації “Пласт”. Проектування структури управління; визначення інтересу членів організації; складання плану. Види планів – перспективний, поточний. Особливості планування в дитячих організаціях. Положення про порядок легалізації організацій та об'єднань. Методичні вимоги щодо організації роботи у дитячих громадських об'єднаннях. Алгоритм діяльності керівника дитячого об'єднання щодо планування роботи дитячих і молодіжних громадських організацій. Варіативно-програмний підхід у діяльності дитячих громадських організацій. Основні напрями діяльності сучасних молодіжних об'єднань</p>

<p>Форми і методи роботи у дитячих громадських організаціях</p>	<p>Поняття “методичні системи” дитячого руху – методична система піонерства, скаутизму, система комунарського руху. Поняття гіперметодичної системи. Поняття і сутність змісту діяльності в дитячих організаціях. Методи роботи в дитячих організаціях, їх класифікація (за С.Шмаковим, Л.Алієвою, І. Івановим). Поняття “форма роботи”, “педагогічна форма”. Класифікація форм роботи в дитячих громадських організаціях та об’єднаннях. Поняття “метод виховання”, “метод діяльності у дитячих організаціях”. Методи виховної роботи в дитячих громадських організаціях.</p>
<p>Інноваційні виховні технології в дитячих громадських організаціях</p>	<p>Поняття “інноваційні виховні технології” у дитячих громадських організаціях. Паблік рілейшнз у діяльності громадських дитячих громадських організацій. Канали комунікацій у дитячих організаціях. Роль керівника дитячої організацій щодо упровадження PR-заходів у її життєдіяльність.. Алгоритм проведення PR-заходів. Форми взаємодії із засобами масової інформації. Технологія фандрайзингу в діяльності громадських дитячих організацій. Етапи організації і проведення фандрайзингу. Джерела фінансування дитячих громадських організацій. Проект як ефективна форма реалізації фандрайзингу.</p>
<p>Ігри у дитячих громадських організаціях</p>	<p>Поняття “гра”, “ігрова діяльність”. Класифікація ігор. Національна спрямованість ігрової діяльності. Ігри Федерації дитячих об’єднань України “Котигорошко”. Ігри козацької організації “Джура”. Сутність і виховна роль ігор “Місто майбутнього”, “Незгасиме во-</p>

	гнище”. Їх сутність. Роль керівника дитячих організацій в організації ігор. Вибір гри.
Програмні установки Всеукраїнських дитячих громадських організацій	Програмні установи Всеукраїнських дитячих і молодіжних організацій. Поняття “статут”, “положення”, “програма”. Аналіз Статутних документів ФДО, НСО “Пласт”, АГУ
Виховна роль і значення дитячих громадських організацій і об’єднань	Соціальний, психологічний, педагогічний аспекти діяльності дитячих громадських організацій та об’єднань. Цінності дитячих громадських організацій та об’єднань. Символіка, атрибутика, традиції, ритуали в дитячих організаціях “Пласт”, Асоціація Гайдів України, Федерації дитячих об’єднань України.
Професійний підхід до управління виховним процесом у дитячих і молодіжних організаціях та об’єднаннях	Законодавчо-нормативне забезпечення діяльності керівника дитячих громадських організацій і об’єднань. Вимоги до керівника дитячих громадських організацій та об’єднань. Професіограма керівника дитячого об’єднання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – важливий компонент навчально-виховного процесу, підсумок аудиторної та самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни. Відповідно до навчального плану по закінченню читання лекцій студенти повинні продемонструвати рівень засвоєння лекційного, а також самостійно опрацьованого матеріалу.

Тематика практичних занять розроблена відповідно до вимог програми “Історія діяльності дитячих і молодіжних організацій” і передбачає аналіз результатів засвоєння змісту нав-

чальної дисципліни, яка побудована з урахуванням державного стандарту рівневої освіти.

Мета практичних занять - систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування отриманих в процесі лекційних занять та самостійної роботи знань з навчальної дисципліни; визначення якості знань студентів з навчальної дисципліни, ступеня сформованості їх умінь і навичок, рівня оволодіння розумовими операціями, досвідом творчої діяльності, сформованості оціночних суджень.

1. На практичних заняттях студент повинен продемонструвати наявність відповідних теоретичних знань та умінь використовувати їх на практиці.

2. Підготовка до практичних занять передбачає уважне ознайомлення з конспектом лекцій та рекомендованою літературою.

3. Практичне заняття проводиться на підставі як теоретичного матеріалу, який відображений у лекційному курсі, так і містить матеріал, що належить до самостійної навчальної роботи студента.

4. Вивчаючи відповідну теоретичну тему курсу, слід постійно приділяти увагу практичній спрямованості теоретичного матеріалу.

5. При відповідях на поставлене запитання, потрібно самостійно наводити приклади, що відбивають та підтверджують зміст та функцію теоретичних понять, які розглядаються.

6. Обговорюючи будь-яку теоретичну тему, особливу увагу слід приділяти аналізу різних методологічних та практичних шляхів їх вирішення.

7. Дискусійні та багатопланові теоретичні проблеми готуються студентом для обговорення на практичному занятті заздалегідь та виключно під керівництвом викладача.

8. Практичне заняття передбачає як усне обговорення, так і письмові відповіді на окремі теми курсу, що залежить від змісту теоретичного матеріалу.

9. Багатопланові теоретичні питання слід висвітлювати, спираючись на різні джерела їх тлумачення, або глибоко проаналізувати один (найголовніший з точки зору студента).

Усі завдання мають професійне спрямування і їх виконання вимагає від студентів теоретичних знань, а також уміння застосовувати теоретичні положення в конкретних педагогічних ситуаціях. Під час відповіді студенту дозволяється користуватися власно складеним планом щодо висвітлення підготовленого питання, підготовленими цитатами, статистичними даними. Одна з вимог – вільне, грамотне, аргументоване висловлювання. Висвітлюване студентом питання повинно завершуватися коротким висновком.

Критерії оцінювання усних відповідей

Критерії оцінювання розроблені на основі вимог до оцінювання студентів, окреслені в Положенні про вищий навчальний заклад.

Літери	Бали ESCT	Оцінка за загальнонаціональною шкалою	Критерії оцінювання знань	Критерії оцінювання практичних умінь та навичок
1	2	3	4	5
FX	0-35	незадовільно незараховано	відтворення навчального матеріалу на рівні розпізнавання, наявність початкових знань на загальному рівні	виконання нескладних дій, але недостатнє володіння вміннями та навичками
E	35-59	задовільно зарахована	відтворення навчального матеріалу з визначенням головного і другорядного; розуміння законів, теорій, фактів, явищ, понять, що складають незначну час-	усвідомлення мети діяльності та оволодіння вміннями з використанням раніше набутих знань; виконання дій за зразком

			тину навчального матеріалу	
D	60-73	задовільно зараховано	оволодіння знаннями навчального матеріалу на рівні розпізнавання, зіставлення, розуміння основних положень	оволодіння вміннями та „вузькими” навичками, які необхідні для виконання типових завдань (задач) діяльності
C	74-81	добре зараховано	знання навчального матеріалу на рівні порівняння, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між явищами, подіями, елементами	оволодіння вміннями та навичками виконувати типові завдання; самостійне застосування типових методів діяльності; аналіз та порівняння результатів діяльності, уміння робити нескладні висновки
B	82-89	добре зараховано	знання теорій, законів, процесів, методів та способів на рівні, необхідному для самостійного прийняття рішень	оволодіння окремими високорозвиненими вміннями (організаційними, комунікативними, просвітницькими) за заданим складним алгоритмом
A	90-100	відмінно зараховано	оволодіння знаннями, категоріями, законами, поняттями на рівні, необхідному для дослідницької діяльності	оволодіння професійними вміннями та навичками на творчому рівні; самостійне застосування методів та прийомів, необхідних у дослідницькій діяльності чи в нових умовах

ТЕМАТИКА І ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема: Теоретико-методологічні засади державної молодіжної політики в Україні.

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу, знання нормативно-правової основи життєдіяльності дитячих громадських організацій; уточнити зміст поняття “державна молодіжна політика”.

Ключові терміни і поняття: нормативно-правові акти, державна молодіжна політика.

Інформаційний блок:

1. Розкрити мету, завдання, цілі державної молодіжної політики України.
2. Схарактеризувати напрями державної молодіжної політики.
3. Розкрити сутність основних тенденцій розвитку державної молодіжної політики в Україні, їх інтегральна функція.
4. Схарактеризувати рівні державної молодіжної політики та її основні елементи.

Практичний блок:

1. Опрацювати Закон України „Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”, “Про дитячі і молодіжні громадські організації”; визначити завдання виховання підростаючого покоління, молоді в цілому.
2. З Конституції України виписати положення, які визначають основні завдання щодо молодіжної політики в Україні.
3. Підготувати повідомлення: „Законодавча база формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні”.

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.

2. Бесчастний В.М. Державне регулювання молодіжної та

гендерної політики. Громадські об'єднання в Україні. К., 2013. - 180 с.

3. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256 с.

4. Соціальна молодіжна політика: навч. посіб. // Уклад. Н. М, Коляда, О. О. Кравченко. – Умань, 2008. – 119 с.

5. Перепелиця М.Д. Державна молодіжна політика: регіональний аспект. – К.: - 2009. – 180 с.

6. Указ Президента України “Про День молодіжних та дитячих громадських організацій” [Електроний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukr.net>.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема: Волонтерський рух в Україні. Основи життєдіяльності благодійних молодіжних і дитячих фондів, товариств, об'єднань

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу, знання нормативно-правової основи життєдіяльності волонтерських громадських організацій; уточнити зміст понять “волонтерський рух”, “волонтерські організації”, “благодійні організації та фонди”, “соціалізація особистості”.

Ключові терміни і поняття: волонтерський рух, волонтерські організації, благодійні організації та фонди, соціалізація особистості

Інформаційний блок:

1. Основні засади, за якими будується робота волонтерів в дитячих і молодіжних організаціях.
2. Людські ресурси волонтерського руху.
3. Модель діяльності волонтерів.
4. Форми і типи волонтерської діяльності, їх вплив на соціалізацію молоді.
5. Основні напрями діяльності волонтерського руху в Україні.
6. Характеристика прогресивних моделей та програм роботи обласних центрів соціальних служб.
7. Характеристика молодіжних організацій соціального спря-

мування: Всеукраїнської асоціації молодіжного співробітництва “Альтернатива-В”, Всеукраїнської молодіжної громадської організації “Молодь проти злочинності і наркоманії”. Всеукраїнської молодіжної громадської організації студентів-інвалідів “Гаудеамус”.

Практичний блок:

1. Опрацювати Загальну Декларацію волонтерів. Визначити зміст, мету, основні напрями волонтерського руху.
2. Опрацювати Статут Всеукраїнського громадського центру „Волонтер”.
3. Підготувати реферати:
 - „Шляхи залучення добровільних помічників до соціальної діяльності.”
 - „Організація волонтерської діяльності в центрах соціальних служб для молоді”.
 - „Організація волонтерської роботи на Рівненщині”.
4. Розробити робоче завдання для волонтера.

Блок самоосвіти:

1. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій [для студентів спеціальності 6.010105 “Соціальна педагогіка” денної та заочної форми навчання] / Рената Хейкіївна Вайнола. – К. : КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2010. – 152 с.
2. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256 с.
3. Робота соціального педагога з дитячими і молодіжними організаціями: словник-довідник / уклад. О. Д. Балдинюк. – К.: Науковий світ, 2007. – 95 с.
4. Соціальна молодіжна політика: навч. посіб. // Уклад. Н. М. Коляда, О. О. Кравченко. – Умань, 2008. – 119 с.
5. Харченко С. Я. Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. – С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. – Луганськ: [б.в.], 2015. – С. 256-262.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема: Неформальні організації та об'єднання

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу та особливості функціонування неформальних організацій, сутнісні характеристики та підходи до їх класифікації, тенденції розвитку неформального руху в Україні; схарактеризувати методику роботи соціального педагога з неформальними організаціями; уточнити зміст понять “молодіжна субкультура”, “формальна група”, “неформальні організації”, “неформальний рух”.

Ключові терміни та поняття: “молодіжна субкультура”, “неформальні організації”, “неформальний рух”, діагностика, класифікація, соціальний педагог

Інформаційний блок:

1. Поняття “молодіжна субкультура”, формальна група, неформальна група, неформальне об'єднання, та її класифікація.
2. Причини і чинники виникнення неформальних об'єднань.
3. Ознаки неформальних молодіжних об'єднань.
4. Класифікація неформальних об'єднань.
5. Особливості діяльності неформальних об'єднань.
6. Тенденції розвитку неформального руху.
7. Основні підходи до роботи з неформальними об'єднаннями.
8. Методика діагностики неформальних груп та об'єднань.
9. Вимоги до роботи соціального педагога з неформальними об'єднаннями.

Практичний блок

(навчально-дослідні завдання):

1. Ознайомитися з практичним досвідом роботи регіональної дитячої організації, визначити місце та роль дорослих в організації виховного процесу, проаналізувати структуру, форми та методи діяльності.
2. Провести соціологічні дослідження з теми: “Неформальні молодіжні угруповання: за і проти”.

3. Складіть реєстр неформальних молодіжних організацій міста Рівне.
4. Дослідити вплив суспільних криз на творення молодіжних субкультур (субкультура панків, готів, геймерів тощо).

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи : курс лекцій [для студентів спеціальності 6.010105 “Соціальна педагогіка” денної та заочної форми навчання] / Рената Хейкіївна Вайнола. – К. : КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2010. – 152 с.
3. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.
4. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
5. Чернета С.Ю. Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних об’єднаннях /С. Ю. Чернета. – К., 2005. – 81 с.
6. Харченко С. Я. Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. – С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. – Луганськ: [б.в.], 2015. – С. 256-262.
7. Шелестова Л. Дитячі об’єднання: можливості впливу на особисте становлення /Л. Шелестова // Рідна шк. – 2012. – № 2. – С. 20-22.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Тема: Взаємодія дитячих організацій з державними позашкільними установами, навчальними закладами

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу щодо особливостей взаємодії дитячих громадських організацій із позашкільними установами та навчальними закладами; вирізнити напрями взаємодії дитячих громадських організацій з позашкільними установами; уточнити зміст понять “позашкільні заклади”, “співробітництво”, “моделі взаємодії”.

Ключові слова та поняття: співробітництво, позашкільні навчально-виховні заклади, творче об’єднання, самоврядування в дитячих громадських організаціях

Інформаційний блок:

1. Шляхи співробітництва громадських молодіжних структур, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.
2. Напрями діяльності дитячих громадських структур, що діють на базі позашкільних закладів.
3. Напрями і зміст діяльності дитячих об’єднань Рівненського палацу дітей і молоді.
4. Моделі взаємодії громадських дитячих, молодіжних організацій і загальноосвітніх шкіл.
5. Мета, завдання, основні напрями і форми роботи Всеукраїнського учнівського творчого об’єднання "КРОКС".
6. Мета, завдання, основні напрями і форми роботи Асоціації дитячих організацій "Крона", Мета, завдання, основні напрями і форми роботи громадської організації школи "Шкільна учнівська республіка".

Практичний блок

(навчально-дослідні завдання):

1. Використовуючи основну та додаткову літературу, заповніть таблицю і проаналізуйте залежність цілей, змісту і форм роботи дитячих і молодіжних організацій від суспільно-історичних умов життя країни.

Роки	Цілі	Завдання	Зміст	Форми роботи
------	------	----------	-------	--------------

2. Дослідити та схарактеризувати традиції, ритуали у дитячих організаціях. Визначити їх значення у вихованні дітей та молоді.

3. Дослідити, порівняти та проаналізувати цілі, завдання, зміст діяльності сучасних дитячих громадських організацій. Визначити їх роль у вихованні молоді.

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.
3. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
4. Чернета С.Ю. Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних об’єднаннях /С. Ю. Чернета. – К., 2005. – 81 с.
5. Харченко С. Я. Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. – С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. – Луганськ: [б.в.], 2015. – С. 256-262.
6. Шелестова Л. Дитячі об’єднання: можливості впливу на особисте становлення /Л. Шелестова // Рідна шк. – 2012. – № 2. – С. 20-22.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема: Основні тенденції розвитку дитячого руху на сучасному етапі розвитку українського суспільства

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу з теми; схарактеризувати принципи життєдіяльності дитячих громадських організацій та об’єднань; уточнити зміст понять “дитячі громадські організації”, “дитячі об’єднання”, “дитячий рух”, “класифікація”.

Ключові терміни та поняття: дитячі громадські організації, дитячі об’єднання, дитячий рух, класифікація.

Інформаційний блок:

1. Вплив соціально-економічних і політичних умов на розвиток дитячого руху в Україні.
2. Характеристика понять “дитячий рух”, дитяча громадська організація, дитяче громадське об’єднання.
3. Дитячий рух як форма соціального виховання.
4. Схарактеризувати принципи життєдіяльності дитячих організацій.
5. Схарактеризувати принципи виховання у дитячих громадських організаціях.
6. Проаналізувати функції дитячих громадських організацій та об’єднань.
7. Розкрити сутність педагогічного, психологічного, соціального аспекту діяльності дитячих громадських організацій.
8. Схарактеризувати підходи до класифікації дитячих організацій та об’єднань.
9. Схарактеризувати етапи становлення та розвитку сучасних дитячих організацій та об’єднань.

Практичний блок

(навчально-дослідні завдання):

1. Дослідити та узагальнити думки на тему: “Перспективи розвитку дитячого руху в Україні” (на основі запропонованих державно-нормативних документів).
2. Дослідити та проаналізувати сучасний стан і тенденції розвитку дитячих громадських організацій, об’єднань, рухів, їхню роль, місце та вплив на особистість дитини.
3. Дослідити та проаналізувати культурні, економічні, демографічні, екологічні особливості соціального середовища, специфіку роботи у ньому із дитячими громадськими організаціями та об’єднаннями.
4. Охарактеризувати процес становлення дитячих громадських організацій в незалежній Україні.

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Бал-

- динюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.
 3. Зайченко А. Соціально-психологічна ситуація як взаємодія дорослого і дитини в дитячому об’єднанні // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. праць. – К. – 2012. – Вип. 12, кн. II. – С. 82-88.
 4. Зайченко А. Дитячий рух в Україні сьогодні: взаємодія дитячих об’єднань із засадами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкільний світ. – 2009. – Січень (№2). – С. 11-4
 5. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
 6. Охрімчук Р. М. Концепція дитячого руху в Україні / Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2006. - №48. – С. 11-17
 7. Петришен О. Г. Дитячий рух як чинник колективного виховання школярів в Україні / О. Г. Петришен // Луганськ. – 2012. - № 1(236). – 169 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Тема: Структурні характеристики дитячих громадських організацій

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу; уточнити зміст понять “дитяча громадська організація”, “дитяче громадське об’єднання”, “дитячий рух”.

Ключові терміни та поняття: дитяча громадська організація, дитячий рух.

Інформаційний блок:

1. Поняття “дитяча громадська організація”, “дитяче громадське об’єднання”, “дитячий рух”.

2. Передумови створення громадської організації.
3. Етапи створення дитячих та молодіжних громадських організацій.
4. Структурні характеристики громадської організації.
5. Цілі і завдання громадських організацій.
6. Ознаки громадських організацій.

Практичний блок

(навчально-дослідні завдання):

1. Опрацюйте Закон України “Про об’єднання громадян”. Проаналізуйте умови об’єднання громадян, в т.ч. дітей та молоді в громадські об’єднання.
2. Опрацюйте Положення про легалізація громадських об’єднань. Вирізнити етапи створення громадської організації.

Блок самоосвіти:

1. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.
2. Зайченко А. Дитячий рух в Україні сьогодні: взаємодія дитячих об’єднань із засадами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкільний світ. – 2009. – Січень (№2). – С. 11-4
3. Закон України “Про об’єднання громадян”, Закон України “Про дитячі і молодіжні громадські організації”.
4. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
5. Охрімчук Р. М. Концепція дитячого руху в Україні / Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2006. - № 48. – С. 11-17
6. Петришен О. Г. Дитячий рух як чинник колективного виховання школярів в Україні / О. Г. Петришен // Луганськ. – 2012. - № 1(236). – 169 с.
7. Положення про легалізацію громадських організацій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Тема: Інноваційні виховні технології у дитячих громадських організаціях

Мета: перевірити якість і рівень засвоєння студентами навчального матеріалу з теми

Ключові терміни і поняття: паблік рілейшнз, фандрайзинг

Інформаційний блок:

1. Паблік рілейшнз у діяльності громадських дитячих організацій. Канали комунікацій у дитячих громадських організаціях.
2. Роль керівника дитячої громадської організації щодо впровадження PR-заходів у життєдіяльність громадської організації.
3. Алгоритм проведення PR-заходів.
4. Форми взаємодії із засобами масової інформації.
5. Технологія фандрайзингу в діяльності громадських дитячих та молодіжних організацій.
6. Етапи організації і проведення фандрайзингу.
7. Джерела фінансування дитячих і молодіжних громадських організацій.
8. Проект як ефективна форма реалізації фандрайзингу.

Практичний блок

(навчально-дослідні завдання):

1. Дослідити та узагальнити використання інноваційних форм роботи у дитячих організаціях.
2. Проаналізувати результати проведення щорічного обласного конкурсу щодо організації проектної діяльності.

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. Охрімчук, Л. Шелестова, О. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.

3. Зайченко А. Соціально-психологічна ситуація як взаємодія дорослого і дитини в дитячому об'єднанні // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. праць. – К. – 2012. – Вип. 12, кн. II. – С. 82-88.
4. Зайченко А. Дитячий рух в Україні сьогодні: взаємодія дитячих об'єднань із засадами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкільний світ. – 2009. – Січень (№2). – С. 11-4
5. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
6. Охрімчук Р. М. Концепція дитячого руху в Україні / Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2006. - №48. – С. 11-17
7. Петришен О. Г. Дитячий рух як чинник колективного виховання школярів в Україні (20-і рр. ХХ століття) / О. Г. Петришен // Луганськ. – 2012. - № 1(236). – 169 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Тема: Форми і методи роботи у дитячих громадських організаціях та об'єднаннях

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу з теми; сформовані уміння та навички застосовувати у виховній практиці

Ключові терміни і поняття: форма виховної роботи, методи виховання, класифікація, ігрова діяльність

Інформаційний блок:

1. Поняття “форма виховної роботи”, “методи життєдіяльності дитячих громадських організацій”, “методи виховання”.
2. Сутнісні характеристика класифікації форм виховної роботи.
3. Підходи до класифікації методів виховання у дитячих організаціях.
4. Поняття “інноваційні виховні технології”.
5. Сутнісні характеристики піар-технологій, фандрайзингу.

6. Проект як ефективна форма фандрайзингу.
7. Національна спрямованість ігрової діяльності в дитячих організаціях.

Рефлексивний блок:

1. Схарактеризувати сутність і виховну роль козацьких ігор.
2. Схарактеризувати сутність і виховну роль ігор “Місто майбутнього”., “Незгасиме вогнище”.

Практичний блок

(навчально-дослідні завдання):

3. Підібрати і згрупувати ігри для організації спортивної діяльності в дитячих організаціях.
4. Дослідити виховну роль пластових ігор.
5. Розробити символіку (гімн, значок, девіз, закони, емблему) дитячої організації, керівником якої є Ви.
6. Розробити тематику (підберіть тематику) ігор для членів дитячої організації, керівником якої є Ви.

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. Охрімчук, Л. Шелестова, О. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.
3. Зайченко А. Соціально-психологічна ситуація як взаємодія дорослого і дитини в дитячому об’єднанні // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. праць. – К. – 2012. – Вип. 12, кн. II. – С. 82-88.
4. Зайченко А. Дитячий рух в Україні сьогодні: взаємодія дитячих об’єднань із засадами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкільний світ. – 2009. – Січень (№2). – С. 11-4
5. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256

6. Охрімчук Р. М. Концепція дитячого руху в Україні / Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2006. - №48. – С. 11-17
7. Петришен О. Г. Дитячий рух як чинник колективного виховання школярів в Україні (20-і рр. ХХ століття) / О. Г. Петришен // Луганськ. – 2012. - № 1(236). – 169 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

Тема: Професійний підхід до управління виховним процесом у дитячих громадських організаціях та об'єднаннях

Мета: перевірити рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу з теми; сформовані уміння та навички застосування набутих знань на практиці

Ключові терміни та поняття: співпраця, керівник дитячого об'єднання

Інформаційний блок:

1. Дорослі у дитячому об'єднанні: історичний аспект.
2. Функції і позиції дорослих залежно від типу дитячих об'єднань.
3. Державна підтримка діяльності дитячих організацій.
4. Шляхи удосконалення співпраці дітей і дорослих в умовах дитячої організації.
5. Вимоги до особистості керівника дитячої організації, соціального педагога.
6. Умови ефективної взаємодії дорослих та дітей в дитячих і молодіжних організаціях та об'єднаннях.

Рефлексивний блок:

1. Розробити символіку (гімн, значок, девіз, закони, емблему) дитячої організації, керівником якої є Ви.
2. Розробити тематику (підберіть тематику) ігор для членів дитячої організації, керівником якої є Ви.
3. Прослідкувати, як змінюється символіка дитячих організацій залежно від суспільно-політичних подій, які відбуваються в країні.

Практичний блок
(навчально-дослідні завдання):

4. Дослідити та проаналізувати сучасний стан і тенденції розвитку дитячих громадських організацій, об'єднань, рухів, їхню роль, місце та вплив на зростаючу особистість.
5. Дослідити та проаналізувати культурні, економічні, демографічні, екологічні особливості соціального середовища, специфіку роботи у ньому із дитячими громадськими організаціями.
6. Ознайомитись з практичним досвідом роботи регіональної дитячої громадської організації, визначити місце та роль дорослих в організації виховного процесу, проаналізувати структуру, форми та методи діяльності.

Блок самоосвіти:

1. Балдинюк О.Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Зайченко А. Соціально-психологічна ситуація як взаємодія дорослого і дитини в дитячому об'єднанні // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. праць. – К. – 2012. – Вип. 12, кн. II. – С. 82-88.
3. Зайченко А. Дитячий рух в Україні сьогодні: взаємодія дитячих об'єднань із засадами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкільний світ. – 2009. – Січень (№2). – С. 11-4
4. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
- a. Робота соціального педагога з дитячими і молодіжними організаціями: словник-довідник / уклад. О. Д. Балдинюк. – К.: Науковий світ, 2007. – 95 с.
8. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні / Ю. Й. Поліщук – Тернопіль, 2011. – 444 с.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) - це самостійна діяльність-учіння студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі.

Головною метою самостійної роботи студента є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

Основне завдання самостійної роботи — навчити студентів свідомо працювати не тільки з навчальним матеріалом, а й з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати вміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

У процесі самостійної роботи студенти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування першоджерел;
- роботи з довідковою літературою;
- застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань.

Алгоритм роботи над темами для самостійного опрацювання, які є обов'язковими для засвоєння навчальної дисципліни:

- 1) вивчити програму навчальної дисципліни;
- 2) визначити місце теми лекції для самостійного опрацювання в структурі навчальної дисципліни;

3) визначити літературу, в якій є необхідний навчальний матеріал та послідовність його засвоєння;

4) навчальний матеріал опрацювати в такий спосіб:

а) прочитати його в динаміці, щоб зрозуміти загальну сутність;

б) вдруге прочитати навчальний матеріал, осмислюючи кожне слово і речення;

в) за третім разом виокремити основні поняття, сутність явищ і процесів, їх структуру і зміст, а також зв'язки між ними;

г) записати все це в конспект;

д) установити зв'язок із попереднім навчальним матеріалом;

е) самостійно відповісти на всі контрольні питання з цієї теми.

Критерії оцінювання самостійного опрацювання тем:

Критерії оцінювання розроблені на основі вимог до оцінювання студентів, окреслені в Положенні про вищий навчальний заклад.

Оцінка **“відмінно” 90-100 А (зараховано)** - виставляється за: повне, ґрунтовне і грамотне висвітлення питання, уміння робити висновки і узагальнення; змістовне і логічне висвітлення питання; досконале володіння основними поняттями та термінами з дисципліни; дотримання логіки та послідовності у висвітленні питання.

Оцінка **“дуже добре” 82-89 В (зараховано)** виставляється за: повне і правильне висвітлення питання; часткове порушення логіки у викладенні суті питання; неповне знання основних понять і термінології з дисципліни; дотримання логіки та послідовності у висвітленні питання.

Оцінка **“добре” 74-81 С (зараховано)** виставляється за: загалом правильне висвітлення питання, але відчутне порушення логіки у розкритті сутності питання; неповне знання основних понять і термінології з дисципліни; не дотримання логіки та послідовності у висвітленні питання.

Оцінка “задовільно” **64-73 D (зараховано)** виставляється за: неповне висвітлення питання; порушення змісту і логіки у розкритті сутності питання; фрагментарне знання основних понять і термінології з дисципліни; порушення логіки та послідовності у висвітленні питання.

Оцінка “задовільно” **60-63 D (зараховано)** виставляється за: неповне висвітлення питання; порушення змісту і логіки висвітлення питання; незнання основних понять і термінології з дисципліни; порушення логіки та послідовності у висвітленні питання.

Оцінка “незадовільно” **35-59 E (зараховано)** виставляється за: фрагментарне висвітлення питання; відсутність логіки висвітлення питання; перекручення фактів під час викладу матеріалу; незнання основних понять та термінології з дисципліни; порушення логіки у висвітленні питання.

Оцінка “незадовільно” **0-35 FX (незараховано)** виставляється за: невисвітлення питання; незнання основних понять та термінології з дисципліни.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Питання для засвоєння
Теоретико-методологічні засади державної молодіжної політики в Україні	Підсистеми молодіжного руху – інституційна, нормативна, комунікативна. Інформаційне поле молодіжного руху. Механізми реалізації державної молодіжної політики.
Зв'язок державної молодіжної політики України і зовнішньої політики європейських країн	Мета, завдання, основні напрями діяльності міжнародної молодіжної громадської організації "Європейський молодіжний парламент – Україна". Мета і завдання молодіжного Форуму стипендіальної програми "Завтра.UA".
Інституції, які займа-	Основні напрями діяльності Рівненсь-

ються розробкою та впровадженням державної молодіжної політики	кого обласного комітету молодіжної політики.
Регіональна молодіжна політика	Механізми реалізації регіональної державної молодіжної політики.
Розвиток волонтерського руху в Україні	Молодіжні організації соціального спрямування Всеукраїнська молодіжна громадська організація “Молодь проти злочинності і наркоманії”. Всеукраїнська молодіжна громадська організація студентів-інвалідів “Гаудеамус”.
Основи життєдіяльності благодійних молодіжних товариств, об’єднань, фондів, підприємств	Мета і завдання Українського фонду “Благополуччя дітей”, Українського Фонду міжнародного молодіжного співробітництва “Лідер”
Основи життєдіяльності ЮНІСЕФ (Дитячого Фонду), Фонду “Україна – дітям”	Зв’язки Дитячого Фонду України з іншими благодійними організаціями. Обласні відділення Дитячого Фонду України, реалізація місцевих програм.
Молодіжна субкультура як соціальне явище	Епатажно-протестні та радикально-деструктивні субкультури – скінхеди, хакери. Розправно самосудні угруповання. Гопники.
Неформальні організації та об’єднання	Особливості напрямки діяльності неформальних об’єднань. Тенденції розвитку неформального руху. Вимоги до роботи соціального педагога з неформальними об’єднаннями.
Взаємодія дитячих громадських організацій з державними поза-	Мета, завдання, основні напрями і форми роботи Рівненського палацу дітей і молоді.

шкільними установами, навчальними закладами	
Основні тенденції розвитку дитячого руху на сучасному етапі розвитку суспільства	Класифікація дитячих організацій та об'єднань. Етапи становлення та розвитку сучасних дитячих організацій та об'єднань.
Структурні характеристики дитячих громадських організацій	Ознаки громадських організацій. Функції дитячих громадських організацій
Планування роботи в дитячих організаціях та об'єднаннях	Положення про порядок легалізації організацій та об'єднань. Алгоритм діяльності керівника дитячого об'єднання щодо планування роботи дитячих громадських організацій.
Форми і методи роботи у дитячих громадських організаціях	Поняття і сутність змісту діяльності в дитячих організаціях. Класифікація форм роботи в дитячих громадських організаціях та об'єднаннях.
Інноваційні виховні технології в дитячих громадських організаціях	Алгоритм проведення PR-заходів. Форми взаємодії із засобами масової інформації. Джерела фінансування дитячих громадських організацій. Проект як ефективна форма реалізації фандрайзингу.
Ігри у дитячих громадських організаціях	Класифікація ігор. Сутнісні характеристики і виховна роль ігор “Місто майбутнього”, “Незгасиме вогнище”.
Програмні установки Всеукраїнських дитячих громадських організацій	Програмні установи Всеукраїнських дитячих і молодіжних організацій. Поняття “статут”, “положення”, “програма”.
Виховна роль і значення дитячих громадських організацій і об'єднань	Соціальний, психологічний, педагогічні аспекти діяльності дитячих громадських організацій та об'єднань. Цінності дитячих громад-

	ських організацій та об'єднань.
Професійний підхід до управління виховним процесом у дитячих громадських організаціях та об'єднаннях	Законодавчо-нормативне забезпечення діяльності керівника дитячих громадських організацій і об'єднань.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО- ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту чи заліку з даної навчальної дисципліни. Його метою є самостійне вивчення кожним студентом частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

Завершена робота за змістом може бути теоретичною або практичною в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних та семінарських занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

ІНДЗ виконується студентом самостійно з використанням навчальної, наукової літератури, наукових статей, матеріалів статистичної звітності, картографічних джерел, інформації з мережі Internet тощо. Робота має бути виконана у відповідності до її теми, мети і поставлених завдань, матеріал повинен бути укладеним у логічній послідовності у відповідності до структури ІНДЗ, відповідати основним вимогам державного стандарту щодо оформлення.

Структура ІНДЗ:

- вступ – тема, мета та завдання роботи, основні її положення;

- теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;

- методи – вказуються і коротко характеризуються;

- основні результати роботи – подаються результати, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз;

- висновки;

- список використаної літератури.

ІНДЗ подається викладачу, який приймає іспит або залік, не пізніше, ніж за 2 тижні до іспиту.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (практичному, семінарському, колоквіумі і т.п.) з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. За вимогою викладача може бути здійснений вибірковий захист завдання перед аудиторією шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.).

Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом іспитової оцінки і враховується при здійсненні підсумкового оцінювання з навчального курсу.

Бали	Критерії оцінювання
10–9	питання розкрито правильно, повно, ґрунтовно, ілюстровано прикладами, фактами, цифрами
8–7	питання розкрито правильно, допущено 1-2 неточності, окремі положення розкрито неповно
6 – 5	в основному правильно розкрито питання, допущено 1-2 помилки, відповідь неповна, неточна
4 – 3	питання частково розкрито
2 – 1	відповідь неправильна
0	завдання не виконано

Примірна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань:

1. Проаналізувати шляхи взаємодії вітчизняних та європейських дитячих громадських організацій.
2. Дослідити та проаналізувати цілі і зміст роботи дитячих організацій початку ХХІ століття.
3. Дослідити та схарактеризувати традиції, ритуали у дитячих організаціях. Визначити їх значення у вихованні дітей та молоді.
4. Дослідити, порівняти та проаналізувати цілі, завдання, зміст діяльності сучасних дитячих громадських організацій. Визначити їх роль у вихованні молоді.
5. Дослідити та проаналізувати діяльність сучасних дитячих громадських організацій Рівненщини.
6. Дослідити та вирізнити основні тенденції розвитку дитячого руху Рівненщини.
7. Дослідити та узагальнити думки на тему: “Перспективи розвитку дитячого руху в Україні” (на основі запропонованих державно-нормативних документів).
8. Дослідити та проаналізувати сучасний стан і тенденції розвитку дитячих громадських організацій, об'єднань, рухів, їхню роль, місце та вплив на зростаючу особистість.
9. Дослідити та проаналізувати культурні, економічні, демографічні, екологічні особливості соціального середовища, специфіку роботи у ньому із дитячими організаціями.
10. Охарактеризувати процес становлення дитячих громадських організацій в незалежній Україні.
11. Ознайомитися з практичним досвідом роботи регіональної дитячої громадської організації, визначити місце та роль дорослих в організації виховного процесу, проаналізувати структуру, форми та методи діяльності.
12. Провести соціологічні дослідження з теми: “Неформальні угруповання: за і проти”.
13. Скласти реєстр неформальних молодіжних організацій міста Рівне.

14. Дослідити вплив суспільних криз на творення молодіжних субкультур (субкультура панків, готів, геймерів).

15. Опрацювати Закон України “Про об’єднання громадян”. Проаналізувати умови об’єднання громадян, в т.ч. дітей та молоді в громадські об’єднання.

16. Опрацювати Положення про легалізацію громадських об’єднань. Вирізнити етапи створення громадської організації.

17. Розробити символіку (гімн, значок, девіз, закони, емблему) дитячої організації, керівником якої є Ви.

18. Розробити тематику (підберіть тематику) ігор для членів дитячої організації, керівником якої є Ви.

19. Прослідкувати, як змінюється символіка дитячих громадських організацій та об’єднань залежно від суспільно-політичних подій, які відбуваються в певній країні.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ

У вищій школі щосеместру проводять модульні контрольні роботи, а також курсові іспити і заліки відповідно до „Положення про курсові екзамени та заліки у вищих навчальних закладах України”. У цьому документі, зокрема, вказано, що курсові іспити з усієї дисципліни або її частини передбачають мету, оцінити роботу студента за курс (семестр), здобуті теоретичні знання, їх міцність, розвиток творчого мислення, оволодіння навичками самостійної роботи, вміння синтезувати набуті знання й застосувати їх у розв’язанні практичних завдань.

Іспити і заліки є підсумком самостійної роботи студента впродовж семестру або навчального року. Щоб успішно скласти іспити й заліки, необхідно систематично і наполегливо працювати над засвоєнням матеріалу з кожної навчальної дисципліни упродовж усього семестру.

Підготовка до модульної контрольної роботи, а також іспиту і заліку вимагає певного алгоритму дій. Насамперед необхідно ознайомитися з питаннями, які виносять на модульну чи контрольну роботу, а також програмою проведення іспитів із

навчальної дисципліни. На основі цього треба скласти план повторення й систематизації навчального матеріалу на кожен день, щоб залишити день або його частину (залежно від кількості днів, наданих на підготовку до іспиту) для повторного узагальнення програмового матеріалу.

Не можна обмежуватися лише конспектами лекцій, слід опрацювати потрібні навчальні посібники, рекомендовану літературу.

Послідовність роботи у підготовці до контрольних заходів має бути така: уважно прочитати й усвідомити суть вимог конкретного питання програми; ознайомитися з конспектом; уважно опрацювати необхідний навчальний матеріал за навчальними посібниками та рекомендованою літературою.

Якщо з окремої теми виклалач запропонував першоджерела, спеціальну наукову літературу, яку студент опрацьовував у період підготовки до семінарських чи інших занять, необхідно повернутися до записів цих матеріалів або до оригіналів, відтворити в пам'яті основні наукові положення.

В окремому зошиті на кожне питання програми варто скласти стислий план відповіді в логічній послідовності і з фіксацією необхідного ілюстративного матеріалу (приклади, малюнки, схеми, цифри).

Слід поступово переходити від повторення матеріалу однієї теми до іншої. Коли ж повторено й систематизовано весь навчальний матеріал, необхідно переглянути його ще раз уже за своїми записами, перевіряючи подумки, як засвоєно логіку розкриття кожної теми, як зафіксовано в пам'яті основні факти, формули, ілюстративний матеріал, чим і як можна доповнити окремі питання.

Загальновідомо, що головним джерелом здобуття знань у процесі навчання у ВНЗ є книга (підручник, навчальний посібник, монографія, словник, довідник, збірник наукових праць, наукова стаття тощо).

Під час добору літератури з того чи іншого питання необхідно вміти скласти бібліографічні записи згідно з єдиними ви-

могами, які є обов'язковими для оформлення бібліографічного апарату. Опис книги потрібно робити з титульного листа за такою формою:

1. Прізвище та ініціали автора.
2. Назву (заголовок) книги подають повністю і без скорочень.
3. Підзаголовні відомості. Зазначають відомості про жанр книги (науково-популярний нарис, навчальний посібник, довідник і т. ін.); вказують також, за чією редакцією вийшла книга; порядковий номер видання.
4. Вихідна інформація. Подають відомості про місце видання, найменування видавництва та рік видання.

Опис книг, газетних і журнальних статей треба робити тією мовою, якою їх надруковано.

У роботі з книгою варто дотримуватися таких правил:

1. Насамперед потрібно ознайомитися з першоджерелами, а потім уже з посібниками і критичними статтями. Опрацювання посібників не може замінити вивчення першоджерел, які викликають у студента самостійні думки, судження, сприяє глибшому розумінню теми чи проблеми.

2. Опрацювання літератури з конкретного питання варто починати з робіт загального характеру і від них переходити до спеціальних і вузьких досліджень.

У процесі самостійного навчання важливо вміти робити записи прочитаного. Під час опрацювання книг застосовують такі види записів: складання плану; виписування цитат; записи висновків, складання тез; складання конспекту; складання анотацій; написання реферату; рецензування; систематизація зведених оглядів; підготовка зведеного конспекту; складання схем, таблиць; запис власних думок; записи окремих слів із заносуванням їх значення та ін.

План - така форма запису, коли студент фіксує окремі логічно завершені частини статті чи книги, даючи їм своєрідні заголовки. План може бути простим і складним, залежно від змісту прочитаного матеріалу та визначеної мети.

Цитата - дослівний уривок з тексту твору або чийсь слова, що їх наводять письмово чи усно для підтвердження міркування.

Опрацьовуючи літературу, потрібно зробити записи основних думок автора. Для цього в зошиті студент указує прізвище та ініціали автора, назву книги, місце і рік видання. У певній послідовності записує міркування про головні проблеми чи питання, які розглянуто у творі. На полях можна робити свої помітки. Такий підхід дає змогу продумати прочитане, усвідомити в загальних рисах його суть і зберегти матеріал (основу) для відтворення в пам'яті головних проблем книги у майбутньому.

Тези - це коротко сформульовані основні положення доповіді, лекції, повідомлення тощо. Кожну тезу потрібно сформулювати чітко, стисло, вона має передавати основну думку автора. Приклади і доведення не записують. На полях читач може робити помітки, записувати свої думки щодо опрацьованого матеріалу. Робота з книгою в такий спосіб допомагає синтезувати основні думки й положення, сприяє розвитку логічного мислення.

Студент повинен уміти складати **конспект**. Власне конспект - це короткий, послідовний, стислий письмовий виклад основного змісту книги, статті, лекції, записаний у розповідній формі. У конспекті можна записувати тези, виписки, цитати, цифрові матеріали, таблиці, графіки, окремі рисунки. Виклад конспективного запису має бути послідовним, логічно зв'язним.

Анотація - коротка узагальнювальна характеристика книги (чи її частини), статті, рукопису. Для складання анотації необхідно уважно перечитати книгу, з'ясувати, кому вона адресована, з якою метою її можна використати. Працю потрібно оцінити з погляду її науковості, логічної послідовності, актуальності питань чи проблем.

Рецензія - критична оцінка праці, відгук про неї. У ній висловлюють міркування про прочитане загалом і його найважливіші деталі, застосовуючи науково обґрунтовані доведення, факти, пояснення. Рецензії здебільшого мають характер виснов-

ків, узагальнень, оцінки прочитаного. Можна давати оцінку книги чи статті загалом або окремих її розділам, частинам, наприкінці узагальнюючи.

Реферат - один із видів самостійної роботи студента, який розкриває вміння працювати з науковою та педагогічною літературою. Реферат складається з двох частин – теоретичної та практичної, загальним обсягом 8-12 аркушів. Оформлення реферату має відбуватися за загальними вимогами, що пред'являються до такого виду робіт. Дозволяється рукописна форма. У першій теоретичній частині викладаються загально педагогічні підходи до організації та проведення рухливих ігор. Практична частина має містити конкретні розробки щодо питання, яке розкрито теоретично у першій частині реферату.

Критеріями оцінки виступають: логічність, повнота викладення теоретичної частини, оригінальність, практична спрямованість запропонованих прийомів, форм та методів організації та проведення рухливих ігор, загальний зовнішній вигляд, оформлення.

Реферат перевіряється й оцінюється викладачем та повертається студентові для накопичення методичного забезпечення майбутньої педагогічної діяльності.

Дозволяється й ухвалюється нестандартний підхід до виконання реферату. А саме: студент має можливість обрати різноманітні напрямки викладання теми, погодивши її з викладачем.

Примірна тематика рефератів:

1. Державна молодіжна політика і молодь.
2. Перспективи діяльності Українського молодіжного форуму.
3. Регіональна молодіжна політика як складова державної.
4. Дитячий рух як форма соціального виховання.
5. Волонтерський рух в Україні: реалії та перспективи.
6. Дитячий Фонд України: перспективи діяльності.
7. Форми і методи роботи в дитячих громадських організаціях.
8. Інноваційні форми роботи в дитячих громадських організаціях.

9. Дитячі організації в школі: перспективи розвитку.
10. Організації (об'єднання) за місцем проживання як чинник розвитку особистості.
11. Лідери дитячого руху.
12. Лідери молодіжного руху.
13. Варіативно-програмний підхід у діяльності дитячих громадських організацій.
14. Основні напрями діяльності сучасних дитячих організацій та об'єднань.
15. Неформальні об'єднання: виклики часу.
16. Ігри в дитячих громадських організаціях

ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ

1. Основна мета і завдання навчальної дисципліни, її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами.
2. Поняття “державна молодіжна політика”. Головна мета і завдання державної молодіжної політики.
3. Напрями державної молодіжної політики, принципи її діяльності.
4. Нормативно-правове забезпечення державної молодіжної політики.
5. Структура державної молодіжної політики України.
6. Український молодіжний форум. Європейський молодіжний форум. Мета, завдання, основні напрями діяльності міжнародної молодіжної громадської організації “Європейський молодіжний парламент – Україна”.
7. Поняття “регіональна державна молодіжна політика”. Мета, завдання, зміст та напрями, принципи регіональної молодіжної політики.
8. Об'єкти і суб'єкти регіональної молодіжної політики. Інфраструктура регіональних молодіжних та дитячих організацій.
9. Зміст діяльності соціальної служби адаптації молоді.
10. Інфраструктура регіональної молодіжної політики. Механізми реалізації регіональної державної молодіжної політики.

11. Дитячий рух як форма соціального виховання. Принципи життєдіяльності дитячих громадських організацій.
12. Принципи виховання у дитячих громадських організаціях. Функції дитячих організацій та об'єднань.
13. Класифікація дитячих організацій та об'єднань.
14. Етапи становлення та розвитку сучасних дитячих організацій та об'єднань.
15. Характеристика завдань і змісту діяльності інституцій, які займаються розробкою і впровадженням державної молодіжної політики – Міністерство освіти і науки України, Український державний центр соціальних служб для молоді.
16. Основоположні принципи діяльності Національної Ради з питань молодіжної політики. Мета, завдання, функції, структура. Діяльність Національної Ради з питань формування активної життєвої позиції молоді.
17. Основні напрями діяльності Рівненського обласного комітету молодіжної політики.
18. Волонтерський рух як соціальне явище. Форми і типи волонтерської діяльності, їх вплив на соціалізацію молоді.
19. Основні напрями діяльності волонтерського руху в Україні. Прогресивні моделі та програми роботи обласних центрів соціальних служб.
20. Діяльність центрів соціальних служб для молоді з питань профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі.
21. Поняття “благодійний фонд”, “благодійна діяльність”.
22. Особливості діяльності благодійних молодіжних товариств, об'єднань, фондів, підприємств України. Мета і завдання Українського Фонду міжнародного молодіжного співробітництва “Лідер”.
23. Характеристика діяльності Національного Фонду “Україна – дітям”. Українського фонду “Благополуччя дітей”.
24. Реалізація програм “Обдаровані діти”, “Здорові діти”. Міжнародне співробітництво.
25. Мета, завдання, напрями роботи Дитячого Фонду України. Основні засади, за якими будується робота Дитячого Фонду

- України. Реалізація програм ДФУ “Діти Чорнобиля”, “Повірю себе”.
26. Зв'язки Дитячого Фонду України з іншими благодійними організаціями. Обласні відділення Дитячого Фонду України, реалізація місцевих програм.
 27. Поняття “молодіжна субкультура”. Типи молодіжних субкультур.
 28. Підходи до класифікації неформальних об'єднань - за С.Фроловим А.Толстих, С. Сергєєвим, А. Тарасовою.
 29. Особливості роботи керівника дитячих громадських організацій з неформальними об'єднаннями.
 30. Поняття група, формальна і неформальна група, неформальне об'єднання, організація. Причини і чинники виникнення неформальних об'єднань.
 31. Ознаки неформальних молодіжних об'єднань. Різні підходи до класифікації неформальних організацій та об'єднань (за А. Федотовою, Т. Алексєєвою, І. Сундієвим)
 32. Особливості напрямки діяльності неформальних об'єднань. Тенденції розвитку неформального руху.
 33. Характеристика основних неформальних груп різного напрямку діяльності.
 34. Основні підходи до роботи з неформальними об'єднаннями. Методика діагностики неформальних груп та об'єднань.
 35. Взаємодія соціального педагога з неформальними об'єднаннями. Вимоги до роботи соціального педагога з неформальними об'єднаннями.
 36. Поняття про позакласну і позашкільну роботу. Шляхи співробітництва громадських молодіжних структур, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.
 37. Напрями діяльності дитячих громадських структур, що діють на базі позашкільних закладів.
 38. Самоврядування в дитячих організаціях.
 39. Напрями і зміст діяльність органів самоврядування Рівненського палацу дітей і молоді. Моделі взаємодії громадських дитячих та молодіжних організацій і загально-освітньої

школи.

40. Мета, завдання, основні напрями і форми роботи Всеукраїнського учнівського творчого об'єднання “КРОКС”, Асоціації дитячих організацій “Крона”.
41. Мета, завдання, основні напрями і форми роботи громадської організації “Шкільна учнівська республіка”.
42. Мета, завдання, основні напрями і форми роботи громадської організації Українське молодіжне аерокосмічного об'єднання “Сузір'я”.
43. Поняття “дитяча громадська організація”, “дитячий рух”/ Передумови створення громадської організації. Етапи створення дитячих громадських організацій. Структурні характеристики громадських організацій. Цілі і завдання громадських організацій. Ознаки громадських організацій. Функції дитячих громадських організацій.
44. Поняття “програма”, “план роботи” дитячої організації. Проектування структури управління; визначення інтересу членів організації; складання плану.
45. Види планів – перспективний, поточний. Особливості планування в дитячих і молодіжних організаціях.
46. Програмні орієнтири Спілки Молодіжних організацій України, Федерації дитячих об'єднань України.
47. Програмні орієнтири Всеукраїнської скаутської організації “Пласт”.
48. Методичні вимоги щодо організації роботи у дитячих громадських організаціях і об'єднаннях. Алгоритм діяльності керівника дитячої громадської організації чи об'єднання щодо планування роботи.
49. Варіативно-програмний підхід у діяльності дитячих громадських організацій.
50. Основні напрями діяльності сучасних дитячих громадських організацій і об'єднань.
51. Поняття “методичні системи” дитячого руху – методична система піонерства, скаутизму, система комунарського руху. Поняття гіперметодичної системи.

52. Поняття і сутність змісту діяльності в дитячих громадських орган та об'єднаннях.
53. Методи роботи в дитячих організаціях, їх класифікація (за С.Шмаковим, Л.Алієвою, І. Івановим).
54. Поняття “форма роботи”, “педагогічна форма”. Класифікація форм роботи в дитячих організаціях.
55. Поняття “метод виховання”, “метод діяльності у дитячих громадських організаціях”. Методи виховної роботи в дитячих громадських організаціях.
56. Поняття “інноваційні виховні технології” у дитячих організаціях. Паблік рілейшнз у діяльності громадських дитячих організацій. Канали комунікацій у дитячих громадських організаціях та об'єднаннях.
57. Роль керівника дитячої організацій щодо упровадження PR-заходів у життєдіяльність громадської організації. Алгоритм проведення PR-заходів. Форми взаємодії із засобами масової інформації.
58. Технологія фандрайзингу в діяльності громадських дитячих та молодіжних організацій. Етапи організації і проведення фандрайзингу.
59. Проект як ефективна форма реалізації фандрайзингу.
60. Мета і завдання молодіжної політики Рівненщини. Структура молодіжної політики Рівненщини.
61. Особливості діяльності дитячих організацій Рівненщини (на вибір).
62. Програмні установи Всеукраїнських дитячих і молодіжних організацій. Поняття “статут”, “положення”, програма.
63. Поняття “гра”, “ігрова діяльність”. Класифікація ігор. Національна спрямованість ігрової діяльності.
64. Гра-випробування Федерації дитячих об'єднань України - “Котигорошко”. Її сутність і виховна роль.
65. Ігри козацької організації - “Джура”. Її сутність і виховна роль ігор
66. Роль керівника дитячих організацій в організації ігор. Вибір гри.

67. Соціальний, психологічний, педагогічних аспекти діяльності дитячих і молодіжних громадських організацій та об'єднань.
68. Цінності дитячих громадських організацій та об'єднань.
69. Символіка, атрибутика, традиції, ритуали дитячої організації “Пласт”.
70. Символіка, атрибутика, традиції, ритуали дитячої організації Асоціація Гайдів України.
71. Символіка, атрибутика, традиції, ритуали Федерації дитячих об'єднань України.
72. Символіка молодіжних організацій.
73. Законодавчо-нормативне забезпечення діяльності керівників дитячих громадських організацій і об'єднань.
74. Вимоги до керівників дитячих громадських організацій і об'єднань. Професіограма керівника дитячого громадського об'єднання.
75. Основні напрями діяльності педагога-організатора, керівника дитячого громадського об'єднання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ ПРОГРАМИ КУРСУ

1. Балдинюк О. Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
7. Бесчастний В.М. Державне регулювання молодіжної та гендерної політики. Громадські об'єднання в Україні. К., 2013. - 180 с.
8. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій [для студентів спеціальності 6.010105 “Соціальна педагогіка” денної та заочної форми навчання] / Рената Хейкіївна Вайнола. – К. : КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2010. – 152 с.
9. Дитячі об'єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. –

255 с.

10. Зайченко А. Соціально-психологічна ситуація як взаємодія дорослого і дитини в дитячому об'єднанні // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. праць. – К. – 2012. – Вип. 12, кн. II. – С. 82-88.
11. Зайченко А. Дитячий рух в Україні сьогодні: взаємодія дитячих об'єднань із засадами позашкільної освіти / А. Зайченко, О. Кравченко // Шкільний світ. – 2009. – Січень (№2). – С. 11-4
12. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
13. Охрімчук Р. М. та ін. Концепція дитячого руху в Україні / Р. М. Охрімчук, Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2013. – № 48 (368), грудень. – 2013. – С. 11-17.
14. Охрімчук Р. М. Концепція дитячого руху в Україні / Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2006. - №48. – С. 11-17
15. Петришен О. Г. Дитячий рух як чинник колективного виховання школярів в Україні (20-і рр. ХХ століття) / О. Г. Петришен // Луганськ. – 2012. - № 1(236). – 169 с.
16. Робота соціального педагога з дитячими і молодіжними організаціями: словник-довідник / уклад. О. Д. Балдинюк. – К.: Науковий світ, 2007. – 95 с.
17. Соціальна молодіжна політика: навч. посіб. // Уклад. Н. М. Коляда, О. О. Кравченко. – Умань, 2008. – 119 с.
18. Троцько Г. Українські дитячі та молодіжні громадські організації: навч. посіб. / Г. Троцько, І. Трубавіна, Т. Хлебнікова. - Х. : ХДПУ ім. Г. С. Сковороди, 2004. - 206 с.
19. Чернета С.Ю. Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях /С. Ю. Чернета. – К., 2005. – 81 с.
15. Перепелиця М.Д. Державна молодіжна політика: регіональний аспект. – К.: - 2008. – 180 с.

16. Петрочко Ж. В. Стан правової культури членів дитячих громадських об'єднань / Ж. Петрочко. – Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д. Г., 2014. – Вип. 13, кн.2. – 564 с.
17. Параллельный мир: записки о неформалах // Журнал для батьків. - 2013. - № 1. - С. 38-40.
18. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні / Ю. Й. Поліщук – Тернопіль, 2011. – 444 с.
19. Руденко И.В. Введение в педагогику детского движения: учебное пособие / И.В. Руденко. – М.: Пед. об-во России, 2010. – 128 с.
20. Трухачева Т. В. Функции детских объединений / Т. В. Трухачева // Социокинетика: книга о социальном движении в детской среде. В 2 ч. / сост. и ред. Т. В. Трухачева, А. Г. Кирпичник. – М., 2010. – Ч. 1. – С. 136 – 151.
21. Ціпан Т. С. Теорія і практика роботи дитячих громадських організацій. Практикум: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних спеціальностей. // Ціпан Т. С., Рівне:РДГУ. – 2016. – 100 с.
22. Ціпан Т. С. Теорія і практика роботи дитячих і молодіжних організацій. Курс лекцій (для студентів педагогічних спеціальностей). // Ціпан Т. С., Рівне:РДГУ. – 2016. – 120 с.
23. Указ Президента України “Про День молодіжних та дитячих громадських організацій” [Електроний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukr.net>.
24. Харченко С. Я. Соціально-педагогічні технології: навч.-метод. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. – С. Я. Харченко, Н. П. Краснова, Л. П. Харченко. – Луганськ: [б.в.], 2015. – С. 256-262.
25. Шелестова Л. Дитячі об'єднання: можливості впливу на особисте становлення /Л. Шелестова // Рідна шк. – 2012. – № 2. – С. 20-22.

Інформаційні ресурси:

1. pidruchniki.ws
3. <http://lib.if.ua/publish2010/1273821259.html>
4. <http://ammu.org.ua>
5. <http://www.alternative-v.com.ua>
6. <http://www.mr.org.ua>
7. <http://dem-alliance.org/>
8. <http://www.dialog.lviv.ua/>
9. <http://mon.gov.ua/activity/education/extracurricular-activities-and-children-rights-protection/196/6561/>

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ ДИТЯЧОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

З чого починати створення дитячої громадської організації ?

Маючи намір створити дитячу громадську організацію, перш за все потрібно ретельно вивчити і проаналізувати документи, які необхідні для створення і реєстрації майбутньої організації. Дуже серйозно і аргументовано довести необхідність створення дитячої організації адміністрації школи, колегам, батькам. Аргументи: виховання громадянина своєї країни; можливість саморозвитку учнів; розвиток творчих, організаторських, лідерських здібностей; підготовка учнів до майбутнього життя. Пам'ятайте, що адміністрація школи, колеги, батьки – ваші партнери у створенні дитячої громадської організації.

Що може допомогти зацікавити учнів ?

Допомогти зацікавити учнів у створенні організації може шкільна стінна газета, радіогазета. Якщо матеріал подати яскравий, цікавий, то це приверне увагу учнів.

Як дізнатися, що більше цікавить учнів ?

Під час проведення роботи зі створення дитячої організації обов'язково спирайтесь на актив, більше довіряйте учням, тоді ви ніколи не помилитеся стосовно того, чого прагнуть учні.

Проаналізуйте попередню роботу школи, її традиції, в яких заходах учні були більш активні. Щоб дізнатися, що ж зацікавило учнів з ваших пропозицій, чого вони прагнуть, чого хочуть, можна провести анкетування. Анкета повинна бути невелика за обсягом, наприклад:

1. Якого типу громадські організації тебе цікавлять ?
2. У створенні якої організації ти хотів би брати участь?
3. Чи хотів би ти спробувати сили в моєму проєкті?

4. Якщо ти будеш брати участь у програмі, хто з твоїх рідних, товаришів допоможе тобі? Хто із твоїх друзів складе тобі компанію ?

5. Що з того, що ти вмієш робити, знадобиться тобі в проєкті ?

6. Як ти думаєш, яке знаряддя нам потрібне уже сьогодні, щоб почати роботу? Де ми можемо його дістати ?

7. Що нам треба зробити в першу чергу, а в перспективі?

8. Скільки, на твою думку, буде коштувати цей проєкт? Чи зможемо ми знайти гроші на його реалізацію?

9. Чим ти можеш допомогти у реалізації програми ?

Варто відверто і самому дати відповіді на запитання:

- що я вмію робити добре ?

- чи цікаво дітям те, що я роблю ?

- що я отримаю, якщо розроблю програму: зацікавленість, додатковий заробіток, неформальну діяльність, творчу атмосферу, можливість самореалізації, розширення кола знайомих (спілкування)?

- Що мені потрібно мати, щоб ефективно організувати роботу з дітьми: приміщення, інформація, кошти?

- Чи є в мене реальна можливість зайнятися програмою...

Свої можливості можна визначити, заповнивши таблицю

Переваги від діяльності	Можливі витрати і втрати

Як продовжувати роботу щодо створення дитячої громадської організації ?

Після опрацювання відповідей анкети можна продовжувати подальшу роботу:

- продумати та визначити цілі, задачі, принципи організації;

- розробити Статут чи Положення;

- чітко визначити права та обов'язки членів організації;

- розробити положення про законодавчі та виконавчі органи, систему їх взаємозв'язку та взаємодії;

- визначити атрибутику: герб, прапор, гімн.

До цієї роботи можна залучити необмежену кількість людей, влаштувавши конкурс.

Кого спочатку зацікавити вступом у дитячу громадську організацію ?

Під час створення організації можна орієнтуватися на учнів середніх класів. Тоді разом з ними буде рости і досвід організації, не буде виникати проблем, як залучити до роботи старших учнів. У процесі діяльності організації ви обов'язково побачите плюси та мінуси, і у вас буде можливість розвинути далі свій позитивний досвід та виправити помилки.

У який спосіб відбувається стимулювання діяльності членів організації ?

Обов'язково необхідно продумати систему заохочень: нагородження грамотами, розробленими у вашій організації, занесення до Книги пошани, Книги рекордів, випуски „блискавок”, інтерв'ю у стінгазеті, виступ у радіогазеті. У роботі організації обов'язкові: гласність, змагання, реклама і пропаганда роботи кращих.

Як проводити навчання активу ?

Заняття активу необхідне. Заняття можна проводити раз на півріччя. На заняттях вам допоможуть невеликі пам'ятки з інформацією про ту роботу, яку треба організувати і провести активістам всіх рангів. Про що говорити на заняттях активу ? Про цілі, задачі, принципи організації, зустрічатися із соціальним педагогом, психологом, проводити психологічні заняття, які б сприяли розвитку лідерських здібностей дітей. І як наступний крок навчання – „Школа лідерів”.

Фінансово-господарська діяльність.

Внески – один з видів доходу громадської організації. Стаття 7 Закону України „Про молодіжні та дитячі громадські організації” визначає, що „членські внески і добровільні пожертвування, отримані від юридичних чи фізичних осіб, що спрямовуються на здійснення статутної діяльності молодіжних та дитячих громадських організацій та ін. спілок не є об'єктом оподаткування”.

Чи можуть внески сплачувати діти ?

Діти не мають власних коштів, вони їх одержують у батьків, тому можливість впровадження внесків у дитячі організації розглядаємо як систему добровільних внесків батьків, як систему батьківської підтримки дитячої організації, позитивної оцінки її діяльності для дитини, її родини. За рішенням керівного органу організації внески можуть збиратися один раз на рік, два рази на рік, щоквартально, щомісячно. Фінансові проблеми дитяча організація може вирішити й у процесі своєї діяльності: збір макулатури; проведення дискотек; концерти шкільної художньої самодіяльності, аукціони та ярмарки учнівських робіт. Для цього вам потрібно буде вибрати скарбничих і вести чіткий облік прибутків і витрат.

Дорослі у дитячій громадській організації.

Доросла людина, яка створює дитячу громадську організацію, а потім працює в ній, діє творчо, патріотично, добровільно. Дитяча громадська організація – єдина дитяча формація, за законами якої діти обирають своїх дорослих керівників, координаторів. Керуючись Статутною нормою, дорослі „ ... можуть бути членами дитячих громадських організацій за умови, якщо їх кількість у цій організації не перевищує однієї третьої у загальній кількості членів...” (Закон України „Про молодіжні та дитячі громадські організації”, стаття 5).

Дорослі доповнюють діяльність дитячої громадської організації суспільним, виховним змістом, звучанням. Вони повинні на рівних, партнерських засадах допомагати дітям оволодіти соціальним досвідом, навчати обирати адекватні засоби взаємодії зі світом, формувати систему світогляду, вибору цінних життєвих орієнтирів.

Чи можуть дорослі керувати (координувати) діяльністю дитячої громадської організації ?

Можуть, якщо педагог – член організації та обраний до її керівного органу.

СТАТУТ

ДИТЯЧОЇ ШКІЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ “СУЗІР’Я”

1. Загальні положення.

1.1. Дитяча шкільна організація є добровольною, незалежною, позапартійною громадською організацією, яка орієнтується на ідеали гуманного та демократичного суспільства та дією згідно з Конституцією України, чинним законодавством і даним Статутом

1.2. Організація “СУЗІР’Я” створена для об’єднання дітей, юнацтва та наставництва з метою координації зусиль у вихованні молоді у дусі традицій і звичаїв українського народу,

Організація “СУЗІР’Я” співпрацює з державними й суспільними організаціями, міськими дитячими та молодіжними організаціями, батьками членів організації.

1.3. Дитяча організація “СУЗІР’Я” складається з 11 колективів (1-11 кл.), кожен з яких має свою назву і девіз.

1.4. Дитяча організація “СУЗІР’Я” має свій гімн .

1.5. Дитяча організація “СУЗІР’Я” працює під девізом: “Не споглядати й говорити, а вершити і творити”.

1.6. Дитяча організація має свою газету “Де- факто”.

1.7. Дитяча організація у своїй роботі керується такими законами:

- Закон міцної дружби та партнерства.
- Закон доброти, честі і любові до рідних та близьких людей.
- Закон поваги до себе та оточуючих людей.
- Розвиток власних здібностей та талантів.
- Закон фізичного розвитку та спорту.
- Закон турботливої опіки над природою.
- Закон збереження звичаїв та традицій українського народу.

2. Завдання та форми діяльності

1.1. **Мета дитячої організації “СУЗІР’Я”** - допомагати кожному своєму членові виховати себе духовно, фізично, інте-

лектуально розвинутою особистістю, захищати права та інтереси своїх членів. Формувати національну свідомість членів організації : ідентифікація з українською нацією, усвідомлення себе громадянином, патріотом і гуманістом, який може і має право добросовісно впливати на розбудову громадянського суспільства, правової демократичної держави в Україні, захищати свої права. Спрямувати дітей та підлітків на виконання корисних справ, необхідних для суспільства.

Завдання:

- об'єднати дітей, підлітків та дорослих з метою вироблення програм та видів діяльності, спрямованих на виконання добрих і корисних справ;
- формувати навички співжиття в колективі, соціальної взаємодії та потреби допомагати іншим;
- формувати поняття про необхідність праці;
- формувати екологічну культуру особистості, розуміння необхідності дбайливого ставлення до природи в традиціях українського народу;
- виховувати почуття гордості до рідного краю, народу; вивчати, охороняти пам'ятки історії й культури рідного краю;
- залучати членів організації до ведення здорового способу життя - занять туризмом, фізкультурою, спортом;
- формувати усвідомлення норм і правил поведінки, соціально важливих для суспільства;;
- виховати в дусі поваги до старших, піклування про молодших, своїх рідних, друзів, близьких;
- надання шефської допомоги інвалідам та людям похилого віку;

3. Членство в дитячій організації “СУЗІР’Я”

3.1. Вступити в дитячу організацію “СУЗІР’Я” може кожний учень школи , а також згідно Закону України “Про молодіжні та дитячі організації” кожний бажачий дорослий, незалежно від національності, соціального походження, релігійних переконань.

3.2. Вступ і вихід із дитячої організації “СУЗІР’Я” – добровільні.

3.3. За вчинки несумісні зі Статутом дитячої організації “СУЗІР’Я”, член організації може бути виключений за рішенням колективу.

3.4 Члени дитячої організації “СУЗІР’Я” має **право**:

- добровільно входити і виходити з організації;
- самостійно обирати для себе види діяльності;
- обирати і бути обраним до органів самоврядування;
- брати участь у всіх заходах організації;
- вносити на розгляд зборів будь-які питання, які стосуються життєдіяльності організації.;
- входити одночасно до складу інших громадських організацій, діяльність яких не суперечить Конституції України та Статуту дитячої організації “СУЗІР’Я”

3.5. Члени дитячої організації “СУЗІР’Я” **зобов’язані**:

- дотримуватися вимог Статуту, рішень ради організації;
- сплачувати вступні та членські внески;
- брати активну участь у громадському житті школи. Шанувати і примножувати шкільні традиції;
- підвищити свій культурний та інтелектуальний рівень;
- реалізувати свої знання та навички у процесі організації КТС;
- вивчати історію, культуру, державну мову;
- берегти і охороняти природу рідного краю;
- не принижувати гідність людей, поважати їх погляди і переконання;
- діяти за принципом єдності слова і справи, дружби і товарищескості, честі і совісті, турботи і милосердя;
- піклуватися про поповнення своєї організації;

4. Структура дитячого самоврядування

4.1. Вищим органом дитячого самоврядування є загальні збори, які відбуваються 2 рази на рік. При необхідності проводяться позачергові збори.

4.2. У період між зборами діє координаційна рада.

4.3. Координаційна рада складається із делегованих та обраних осіб.

4.4. До складу Координаційної ради входять: представники всіх учнівських колективів; педагог-організатор; дирекція школи; класні керівники; педагог-організатор.

5. Структура Координаційної ради: голова Координаційної ради; заступник голови Координаційної ради; голова ради молодших класів; голова ради старшокласників;

6. Комітети Координаційної ради: навчальний; комітет дисципліни і порядку; комітет спорту і туризму; комітет національно-патріотичного виховання; комітет організації дозвілля; комітет у справах молодших школярів, прес-центр.

До складу кожного комітету входить педагог-організатор, керівник комітету та два члени комітету.

7. Діяльність комітетів

7.1. Навчальний комітет: організація груп для індивідуальної допомоги відстаючим учням; виявлення і підтримка здібних і обдарованих учнів; допомога вчителям в проведенні предметних тижнів, заходів, спрямованих на підвищення якості знань учнів; здійснення контролю за відвідуванням уроків, веденням щоденників; ведення обліку успішності; проведення рейдів “Як живеш, підручник?”, “Прочитана книга”.

7.2. Комітет дисципліни і порядку: організація чергування в класах і школі, організація санітарних днів; попередження порушень серед учнів; організація превентивного виховання; здійснення контролю за відвідуванням школи, за запізненнями на уроки, за зовнішнім виглядом; здійснення контролю за проведенням акції “Школа - мій рідний дім”, “Озеленення класних кімнат”; ведення зошита змагань; участь у роботі Ради профілактики правопорушень; контроль за прибиранням території школи; контроль за дотриманням санітарно – гігієнічних норм в класах;

7.3. Комітет національно-патріотичного виховання: організація та проведення заходів національно-патріотичного спрямування; допомога у створенні шкільного музею; проведення історико-краєзнавчої, пошукової роботи; організація

краєзнавчої роботи; організація досліджень історичного минулого нашого краю (маловідомих героїчних та трагічних сторінок історії міста).

7.4. Комітет організації дозвілля: організація змістовного відпочинку дітей на перервах; розробка сценаріїв свят, організація та проведення традиційних шкільних свят, походів, екскурсій; організація заходів для жителів мікрорайону; участь у підготовці світ учнів початкової школи.

7.5. Спортивний комітет: залучення учнів до участі у спортивних гуртках; організація спортивних заходів, походів, змагань; ведення щоденника спортивних досягнень учнів; допомога в організації міської спортивної гри “Козацькими стежками”; участь в плануванні традиційного Дня туризму та плануванні походів та екскурсій рідним краєм; допомога в організації роботи щодо пропаганди здорового способу життя.

7.6. Комітет у справах молодших школярів: організація дозвілля молодших школярів; організація чергування старшокласників на шкільному майданчику; допомога в роботі оздоровчого табору “Пролісок”; допомога в організації традиційних свят;

7.7. Прес-центр: здійснює організацію та контроль за випуском загальношкільної газети учнівського самоврядування для учнів та батьків “Де-факто”; контролює випуск газети чергового класу; здійснює організацію та контроль за роботою шкільного інформаційного центру.

8. Керівництво комітетами. Діяльність комітетів Координаційної ради консультують педагоги школи. Засідання комітетів проводиться 1 раз на місяць.

9. Засідання Координаційної ради. Засідання Координаційної ради проходить 2 рази на місяць. На початку місяця рада складає план роботи на місяць, в кінці місяця аналізує роботу за минулий період.

10. Навчання активу. Навчання активу проходить за графіком. Його мета – навчити учнів завжди дотримуватися обов'язків члена організації, виховувати активну громадянську позицію,

розвивати організаторські здібності школярів і інтерес до роботи дитячої організації школи “СУЗІР’Я”

11. Координаційна рада і класні колективи

11.1. Зв'язок із класними колективами здійснюється через керівників класних комітетів та членів комітету дитячої організації, яких обирають на класних зборах на початку навчального року.

11.2. На класних зборах ухвалюють рішення щодо діяльності класного колективу, слухають інформацію про рішення Координаційної ради дитячої організації “СУЗІР’Я”, накреслюють конкретні заходи щодо їх виконання.

12. Педагогічний колектив і Рада міністрів

12..1. Педагогічний колектив надає допомогу Координаційній раді стосовно згуртування шкільного колективу, розвитку соціально-активної особистості, формування її творчих здібностей.

Педагогічна рада координує діяльність Координаційної ради, виробляє рекомендації щодо вдосконалення її роботи, допомагає планувати, аналізувати та підсумовувати результати роботи.

ДОДАТОК В

КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ

ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ДИТЯЧИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

Назва дитячого громадсько-го об'єднання	Форми виховної орботи
<p>Національна скаутська організація України – “Пласт”</p> <p>Асоціація Гайдів України</p>	<p>Таборування (літні, зимові; водні, гірські, сухопутні; вишкільні, виховні, відпочивальні); діяльність відповідно до напрямів: сфера творчого виявлення особистості, фізичний розвиток і здоров'я, сім'я та громада, громадяни своєї країни і громадяни світу, світ екології, Європа для тебе, світ особистого добробуту.</p> <p>Діяльність відповідно до програм „Українознавство”, „Вічні істини”, „У світі Гайдингу”, „Господарочка”, „Школа медицини”, „Світова культура”, „Життя на природі”, „Планета – наш дім” та проектів „Гайдинг на службі суспільства”, „Здорова дівчинка – здорова нація”, „Я і мої права”.</p>
<p>Всеукраїнська національно-патріотична організація козацтва „Січ”; всеукраїнська громадська козацька дитяча організація „Дніпровська Січ”; дитячо-юнацька козацька організація „Джуря” регіональні козацькі організації (Рівненське дитяче козацьке товариство), „Кобзарська школа”, школи козацьких бо-йових мистецтв „Спас”, „Гопак”, пошукові клуби „Обеліск”, „Відлуння” і т.п.</p>	<p>Відзначення славетних дат календаря, державних і національних свят; вивчення традицій і звичаїв українського народу періоду козащини; інтегровані курси з історії козацтва, етнопедагогіки, козацької педагогіки; робота пошукових загонів; народознавчих, краєзнавчих, клубів; недільні школи; пошукові експедиції, пов'язані з козацькою героїкою; вивчення основ військової етики та психології, відзначення славетних дат календаря, державних і</p>

	національних свят
Федерація дитячих об'єднань України, Спілка піонерський організацій України	Навчально-пізнавальні ігри; походи згідно програм „Я-родина-Батьківщина”, „Берегиня”, „Повір у себе”, „Помагай”, „Лідер”, „Котигорошко”, „Краю мій лелечий”, проекти „Незгасиме вогнище”, „МІСТОК”, ігри „Кордон”, „Котигорошко”, „Краю мій рідний”, „Місто майбутнього”, „Село майбутнього”
Всеукраїнське учнівське творче об'єднання КРОКС, українське молодіжне аерокосмічне об'єднання “Сузір'я” (регіональні організації, гуртки, клуби, шкільні музеї космонавтики і авіації, малі космічні громадські академії, студентські і конструкторські бюро), „Молода просвіта”, МАН, комп'ютерні клуби тощо	Інтелектуальні, навчально-розважальні ігри, конкурси, олімпіади, ігрові сюжети, пов'язані з історією, географією, культурою України, суспільно корисна, краєзнавча діяльність, екологічні акції, спортивні змагання мандрівки, прогулянки, екскурсії
„Дитячий альпійський рух України”, клуби спортивно-оздоровчого спрямування („Омега”, „Олімпія” (м.Рівне), спортивні секції	Конкурси, туристичні походи, зустрічі з видатними людьми, трудові “десанти”; участь у спортивно-оздоровчих проектах
Асоціація шкільних громадських дитячо-юнацьких організацій „Лідер-21” м. Харків	Програми „Моя вишнева Україна”, „Харків і Харків'яни”, „Екологія на відстані витягнутої руки”, „Місцеве дитяче самоврядування”, „Економіка і підприємництво”, „Допоможи ближньому”, „Фізкультура, спорт, здоров'я”
Всеукраїнська дитяча спілка „Екологічна варта”, молодіжне екологічне об'єднання „Екосфера”(Ужгород), дитячо-юнацька	Дослідницько-експериментальна діяльність, природоохоронні акції „Збережи ялинку”, „Наша допомога птахам”, „Посади своє

<p>організація „Живиця” (Луцьк), еколого-туристичне об’єднання „Орлан” (Дніпропетровськ), „ЕКО”, „Зелена планета” (Харків), „Ластівка” (Херсон) тощо</p>	<p>дерево”; екологічні акції „Марш парків”; еколого-туристичні зльоти; дослідження річкових зон регіону; створення власного банку даних про стан дикої природи і навколишнього середовища; участь у науково-дослідних і проектно-пошукових роботах щодо виокремлення природних територій, що потребують особливої охорони, регіональних ландшафтних парків, моніторинг природних екосистем регіону тощо</p>
<p>Трудові об’єднання, учнівські лісництва</p>	<p>Заготівля сіна, збір жолудів, соснових шишок, насадження і догляд за лісовими культурами, огороження мурашників тощо; робота за програмою „Збережемо і примножимо лісові мережива України”; відзначення свят хліборобського календаря: „Хліб моєї України”, „Гість у дім – радість у нім”, „Ходить гарбуз по городу”</p>

ДОДАТОК Г

КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ

РІВНЕНСЬКИХ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Електронна адреса	Короткий зміст роботи
<p>yaskravo.org @gmail.com http://yaskravo.org/</p>	<p>Молодіжна платформа "ЯСКРАВО" - спільнота людей, об'єднана однаковими цінностями й прагненнями. Метою організації є формування здорового середовища і відчуття гідності, сприяння поширенню позитивних тенденцій і розширення загального світогляду. "ЯСКРАВО" засновано 2010 року. На сьогодні до "ЯСКРАВО" входить КУЕМ - Клуб української елітарної молоді, мистецька галерея Щілина, музичний проєкт Співанка та громадська організація Література.РВ.</p> <p>Молодіжна платформа працює за принципами трьох "В": взаємо-підтримка, відповідальність та відкритість. Щоб стати частиною "ЯСКРАВО" слід працювати над власною ефективністю та якістю.</p> <p>Нині команда "ЯСКРАВО" нараховує 30 активних осіб і організовує:</p> <ul style="list-style-type: none"> - літературні читання, зустрічі з письменниками та презентації книг від <u>Літератури.РВ</u> - музичні "Співанки", концерти, музичні джеми, школа "Граю як умію", святкування "Івана Купала", презентації українських гуртів, різдвяні колядки та щедрівки - інтелектуально-розважальні заходи - рольова психологічна гра "Мафія", кінопокази, оксфордські дебати, зустрічі з цікавими особистостями, соціокультурний проєкт "ВечірК", лекції та тренінги від Клубу української елітарної молоді - мистецькі перфоменси, виставки від мистецької галереї "Щілина", літературно-

	<p>театральний проект "Година в МЕТРО"</p> <ul style="list-style-type: none"> - міські мотиватори та позитивні знаки в парку Шевченка, "Подаруй яскраве життя дітям", "Кращі місця Рівного", "Найкращий фотограф Рівного", "Яскраві посмішки", велопробіги, волонтерська робота на фестивалях та соціальних проєктах.
<p>http://vrc.rv.ua/</p>	<p>Рівненський центр підтримки громадських ініціатив "Чайка" — неприбуткова організація, діяльність якої спрямована на підтримку жінок, молоді та малозахисчених громадян. Колектив центру об'єднує близько 20-ти фахівців різних сфер діяльності: економістів, юристів, психологів, соціальних працівників та волонтерів.</p> <p>Організація працює в м. Рівне та усіх районах Рівненської області.</p> <p>Основні напрямки діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правова, економічна та соціальна адаптація жінок сучасних економічних умов, попередження насильства щодо жінок - гендерна просвіта та сприяння забезпеченню гендерної рівності (проведення тренінгів, семінарів) - поширення правових знань серед молоді, сприяння розвитку правової культури громадян - надання юридичних, психо-логічних та соціально-економічних консультацій - допомога у працевлаштуванні та сприяння самозайнятості громадян (підтримка підприємництва) - підтримка потерпілих та співпраця з правоохоронними органами у проєкті "Протидія торгівлі людьми в Україні" - створення міцних партнерських відносин

	<p>між організаціями громадянського суспільства, органами місцевого самоврядування та бізнес-структурами</p> <p>Для ефективної реалізації поставлених цілей Центр підтримки громадських ініціатив “Чайка” проводить формування мереж громадських організацій, роботу з представниками владних структур, працівниками навчальних закладів, соціальних служб, правоохоронних органів, співпрацює з міжнародними організаціями.</p> <p>Для соціально-економічної адаптації жінок та молоді до ринкових умов у центрі діють курси “Користувач комп’ютером” і “1С бухгалтерія”, а також надаються консультації з питань працевлаштування та започаткування власного бізнесу.</p>
rivne_teatr@ukr.net	<p>Рівненська обласна молодіжна громадська організація "Лялькар"</p> <p>Сфера діяльності: громадська організація „Лялькар” створена у 2007 році. Працює насамперед із такими вразливими категоріями дітей, як діти-сироти та позбавлені батьківського піклування, діти з обмеженими можливостями. Діяльність спрямована на створення сприятливих умов для гармонійного розвитку дітей, їх активну участь у художньо-творчій, культурологічній діяльності через творчий, театральний, ляльковий спосіб. В “Лялькарі” працює 15 осіб. У 2013-2014 роках громадською організацією було реалізовано 4 проекти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Дитячий світ захоплень”, підтриманого ІСАР “Єднання” (за рахунок коштів Фонду Ч. С. Мотта в рамках програми “Загальні цілі” та групи компаній “ФОКСТРОТ”) 2. ”Острови здійснених мрій”, підтримано-

	<p>го Рівненським міським благодійним фондом “Благовіст” та ТзОВ “РЗВА-Електрик”</p> <p>3. “Діти - дітям про здоровий спосіб життя”, підтриманого обласним відділом у справах сім’ї та молоді Рівненської ОДА.</p> <p>4. “Мрія”, підтриманого Міжнародним благодійним Фондом “Україна-3000” У 2014 р. громадська організація “Лялькарь” також взяла участь у спільному проєкті “Волонтерство без кордонів: міжнародна та регіональна робота волонтерів в Україні, Німеччині та Польщі”, що фінансується фундацією імені Роберта Боша.</p>
<p>ymcazdolbuniv@rambler.ru</p>	<p>Громадська молодіжна організація Християнська спілка молоді (УМСА) Здолбунова.</p> <p>Головною метою УМСА Здолбунова є сприяння гармонійному розвитку інтелектуальної, духовної та фізичної сторін особистостей молодих людей, виховання дітей та молоді на основі християнського вчення.</p> <p>В УМСА Здолбунова працюють такі програми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дитячий клуб “Сонячний зайчик” - розвиваючі ігри для малюків та дошкільнят за оригінальною методикою розв’язування винахідницьких задач; - “Школа здорового способу життя” для підлітків та молоді (фітнес, тренінги, акції, спортивні фестивалі); - школа англійської мови та міжнародні контакти; - скаутинг, літні денні та наметові табори для дітей, молоді; - студія дизайну та гончарства для школярів та дорослих; - соціальні проєкти - участь дітей соціально

	<p>незахищених категорій у програмах YMCA. Лідери програм - волонтери - студенти, фахівці та аматори, віддані своїй справі та ідеям YMCA люди.</p> <p>YMCA Здолбунова тісно співпрацює з місцевою владою, сектором у справах молоді та спорту райдержадміністрації, районним центром соціальних служб для молоді, громадськими організаціями міста. Проекти для дітей соціально незахищених категорій отримували неодноразову фінансову підтримку відділу у справах сім'ї та молоді Рівненської облдержадміністрації, благодійного фонду. "Дух. Розум, Тіло", спонсорів та благодійників.</p>
<p>/rv.ukrcei.org/ eurocentre@libr.rv.ua</p>	<p>Центр європейської інформації - інформаційно-просвітницький ресурсний центр, який надає вільний доступ до інформації та матеріалів про Європейський Союз, освітні та культурні процеси в країнах Європи, можливості навчання та участі в наукових, молодіжних програмах ЄС. Відвідувачам у пошуку потрібної інформації допомагають консультанти, що працюють у центрі.</p> <p>Центр європейської інформації проводить різноманітні заходи, спрямовані на популяризацію знань про європейську та євроатлантичну інтеграцію України: прес-конференції, конкурси, семінари, тренінги, фотовиставки.</p>

ДОДАТОК Д

**МОЛОДІЖНІ І ДИТЯЧІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ
РІВНЕНЩИНИ – ПЕРЕМОЖЦІ РЕГІОНАЛЬНОГО
КОНКУРСУ ПРОЕКТІВ 2015**

Назва громадської організації	Назва проекту
Кузнецовський міський осередок дитячого громадського об'єднання “Дитячий альпійський рух України”	“Рідний край”
Рівненська обласна молодіжна громадська організація „Продюсерський центр – Музична сила”	Дитячий мистецький проєкт “Резиденція Святого Миколая 2015”
Дерманський молодіжний клуб розвитку “Ренесанс”	“Квиток до успіху”
Рівненська обласна молодіжна громадська організація “Лялькар”	“Діти за здорове майбутнє”
Дитяче козацьке товариство Володимиреччини “Пагін”	Літня школа “Легіон здоров'я 2015”
Рівненська обласна молодіжна організація „Фонд молодіжних ініціатив „Крила”	Освітньо-виховна програма “Ковчег”
Рівненська міська молодіжна громадська організація “Батьківщина молода”	“Герой з моєї вулиці”
Рівненська міська молодіжна громадська організація “Батьківщина молода”	Молодіжна платформа працевлаштування “Джоб-ХАБ”
Громадська організація “Православне молодіжне братство свв. мцц. Віри, Надії, Любові та матері їх Софії”	Духовна та соціальна опіка дітей та молоді з особливими потребами
Громадська молодіжна організація „Християнська спілка молоді (УМСА) Здолбунова	Табір з денним перебуванням “Я люблю Україну” для дітей соціально вразливих категорій та переселених зі східної України
Рівненська обласна громадська організація “ТАТО-КЛУБ РВ”	“Кращий спосіб допомогти дітям – зробити їх щасливими”

ДОДАТОК Е

**ПРОЕКТ “НАМИСТО СКАУТСЬКИХ СПРАВ”
громадської організації “Національна Організація Скаутів
України”**

Мета проекту - виховання у молодого покоління патріотичного світогляду, поваги до історії, звичаїв та героїв українського народу.

Дата проведення	Назва заходу	Місце проведення
17.07.2015 - 21.07.2015	Літній збір Скаутів “Стежками перемог”	Черкаська область, Корсунь- Шевченковський р-н, с.Яблунівка, берег р. Рось
23.07.2015 27.07.2015	Наметовий табір юних рятувальників”Соколята”	Сумська область, Лебединський р-н, с. Курган
11.09.2015 13.09.2015	Збір – старт “Будь напоготові!”	Київська область, Києво – Святошинський район, Боярський ліс, м. Боярка
17.09.2015 21.09.2015	Наметовий збір – поход “Великі Скаутські перегони”	Дніпропетровська область, Дніпропетровський район, селище Кіровське
18.09.2015 20.09.2015	Скаутський фестиваль Джемборі “Зустріч друзів”	Миколаївська область, Миколаївський район, с. Петрово – Солониха, вул. Зарічна, 31
25.09.2015 27.09.2015	Форум Скаутів – краєзнавців “Твоя країна”	м. Одеса, вул. Новосельського, буд.79; вул. Тераспільська, буд.8
26.09.2015	Соціокультурна акція “Юнь Києва запрошує”	м. Київ, Центральний парк культури та відпо-

		чинку “Маріїнський”
08.10.2015 11.10.2015	Скаутський зліт “Сім бродів”	Запорізька область, Кам'янсько – Дніпровський район, Іванове лісництво, м. Енергодар
07.11.2015 08.11.2015	Підсумкова конференція проекту	Київська область, Боро- дянський район, с.Пилиповичі, По- заміський дитячий за- клад оздоровлення та відпочинку “Зміна”

ДОДАТОК Є

ПРОЕКТ “РОСТЕМО ПАТРІОТАМИ”

01 травня – 31 травня 2015 р.

Відповідальна організація за реалізацію проекту: районне дитяче громадське об'єднання "Краяни".

Місце проведення: с. Маринин Березнівського району Рівненської області

Етапи реалізації	Опис заходів для здійснення етапу	Строк реалізації етапу	Відповідальний виконавець
I,II	Оздоровчо-виховний табір вихованців районної дитячої громадської організації		
	Прибуття команд і делегацій, розміщення; нарада оргкомітету. Відкриття табору. Заняття та змагання з гімнастики. Змагання на смузі перешкод. Навчання збирати та розбирати автомат. Змагання зі стрільби з автомату. Загально-фізична підготовка, змагання з кросу. Навчання та змагання з рукопашного бою. Вечір відпочинку. Екскурсія-похід по лінії оборони Березнівського району	1-5.05 11-15.05	керівники підрозділів
	Робота табору з військового вишколу юних захисників Батьківщини. Навчання орієнтуванню на місцевості з картою та компасом. Навчання надавати першу медичну допомогу. Заняття з гімнастики. Змагання на смузі перешкод. Навчання збирати та	6-10.05, 16-20.05	керівники підрозділів

	розбирати автомат. Змагання зі стрільби з автомату. Загальнофізична підготовка, змагання з кросу. Навчання та змагання з рукопашного бою. Вечір відпочинку. Урочисте закриття таборування.		
III	Змагання на смузі перешкод. Змагання зі стрільби з автомату. Змагання з кросу. Змагання з рукопашного бою. Вечір відпочинку, екскурсія по місту. Урочисте закриття Збору і нагородження переможців.	20-28.05	керівник проекту
IV	Підсумковий етап. Написання творчого та фінансового звітів. Систематизація напрацювань для подальшої роботи в патріотичних клубах та об'єднаннях	29-31.05.	керівник організації

ДОДАТОК Ж

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР

Молодіжна субкультура - система цінностей, установок,

моделей поведінки, життєвого стилю певної соціальної групи (молоді), яка є цілісним утворенням у межах домінуючої культури.

За С.Фроловим молодіжна субкультура типізована у такий спосіб:

За належністю:

- інгрупи, тобто такі, до яких молода людина відчуває свою приналежність, і в яких вона ідентифікується з іншими членами групи як “ми”;
- автогрупи, тобто такі групи, до яких молода людина не належить, і для яких вона підбирає символічні значення “не ми”, “інші”;

За взаєминами:

- первинні, тобто такі, в яких кожен член групи бачить в іншому індивіда чи особистість. Група завжди орієнтована та тісний взаємозв’язок її членів;
- вторинні. Тобто такі, в яких контакти носять безособовий, односторонній і утилізаційний характер. Така група завжди орієнтована на міру.

За кількістю:

- малі групи, тобто такі, в яких молоді люди спілкуються один з одним;
- великі групи, тобто такі, в яких немає безпосереднього спілкування молодих людей за всіма членами групи.

А.Толстих типізує молодіжну субкультуру за напрямки діяльності груп:

- суспільно-політичні групи ставлять своєю метою пропаганду певних суспільно-політичних поглядів, вони неагресивні;
- радикали (скіни, люгери) дуже агресивні, на чолі радикалів стоять в основному представники старшого покоління;
- еколого-етичні групи (наприклад, “зелені”);
- групи способу життя, або власне неформально-молодіжні об’єднання (панки, хіпі);
- нетрадиційно-релігійні групи (сатаніти, буддисти, культові групи);

- групи за інтересами (значкісти, філателісти, спортивні і музичні фанати).

С. Сергєєв пропонує експресивну типологію молодіжної субкультури:

- субкультура романтико-ескапізму (хіпі, індіаністи, толкієністи, байкери);
- гедонізму (“мажор”, рейвери, реппери і т.д.);
- кримінальні (“гопники”, люгери);
- анархо-нігілістичні (панки, екстремістська субкультура “лівого” і “правого” толку, що політизується), які можна також назвати радикально-деструктивними.

ДОДАТОК 3

КЛАСИФІКАЦІЯ НЕФОРМАЛЬНИХ ОБ’ЄДНАНЬ

Неформальна група - самодіяльне об'єднання громадян, статус, структура, функції якого юридично не оформлені. **Неформальні об'єднання** – це об'єднання підлітків і молоді, метою яких є задоволення власних інтересів, насамперед у спілкуванні. Психологічно для підлітків включення їх у неформальне об'єднання дає компенсаційний ефект. Не маючи раціональних засобів впливу на дорослих, підліток за допомогою ритуально-символічних дій і зухвалою зовнішнього вигляду (наприклад, гребінь на голові, залізні ланцюги, свастика, емблеми черепа як прикраси, розмальована джинсова куртка, сережки у вусі та ін..) частково знімає внутрішнє напруження, привертає увагу навколишніх.

Класифікація неформальних організацій та об'єднань (за Федотовою А.В.):

- *перший тип* характеризується прагненням до індивідуального самовираження і міжособистісного спілкування з людьми, які поділяють їх погляди на життя (репери, панки, хіпі, металісти);

- *другий тип* – це неформали, у поведінці яких превалює агресивність, а також прагнення висловити протест і відчуття свою незалежність (скінхеди, футбольні фанати, панки, хіппі);

- *до третього типу* відносяться групи, спрямовані на активну діяльність (екстремали, графітчики, футбольні фанати, байкери, рокери);

- *до четвертого типу* належать неформали, які хочуть бути “не такими, як усі”, вони орієнтуються на зовнішні прояви своєї приналежності до групи, на соціальну самопрезентацію. Це хіпі, кислотники, панки, толкієністи.

Т.Алексєєва пропонує таку класифікацію неформальних об'єднань:

- неформальні групи епатажної самодіяльності (попери, панки, мажори, рокери);

- культурної самодіяльності (хіпі, рок-музики, металісти);

- соціальної самодіяльності (екологи, інтернаціоналісти, взаємної підтримки);

- агресивної самодіяльності (екстремісти, ремонтники). До проміжних позицій у наведених ціннісних орієнтаціях дослідни-ця відносить фанатів, байкарів.

Класифікація неформальних об'єднань за І. Сундієвим:

- **групи агресивної самодіяльності.** (спортивні фанати, екстремістські неонацистські групи лівого толку: ремонтники, любери, консерватори, контролери, законники, чистильники, комісари; екстремістські неонацистські групи правого толку: неонацисти);

- **групи епатажної самодіяльності** (епатаж – скандальна вихідка, поведінка, яка порушує загальноприйняті норми. Сюди належать: панки, мажори (псевдоамериканці, псевдонімці), рокери, попери);

- **групи культурної самодіяльності** (бітломани, хардрокери, металісти, лохи, брейкери, хіпі, хакери);

- **групи економічної самодіяльності** (кооперативно-підприємницькі організації);

- **групи соціальної самодіяльності** (екологісти, групи милосердя);

- **групи політичної самодіяльності** (неформальні групи в підтримку політичних рухів та партій).

Вирізняються різновиди неформальних підліткових, молодіжних об'єднань: **екстремали** (любителі екстремальних пригод), футбольні **фани** (організатори бійок під проведення футбольних матчів), **репери, рокери металісти** (любителі певних музичних течій), **панки** (молоді люди, які виділити в натовпі своєрідним стилем одягу, зачіски, поведінки), **скінхеди** (бритоголові нацисти, **графітчики** (любителі висловлювати свої почуття, емоції через малюнки на парканах, стінах будинків лише їм зрозумілих предметів, слів, **готи, ЕМО** (емоційно вражені молоді люди, які знаходять відраду в чорному одязі, люблять перебувати насамоті).

СЛОВНИК КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ

АСОЦІАЦІЯ – дитяче громадське об'єднання, що об'єднує дитячі організації менші за чисельністю, масштабам діяльності.

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД - організація, яка створюється з метою фінансування різних благодійних програм, коштом фірм, банків, організацій та окремих громадян

БЛАГОДІЙНА (БЛАГОЧИННА) ДІЯЛЬНІСТЬ – гуманна й благочинна діяльність людини, спрямована на надання безкорисної допомоги людям, що опинилися в важкому становищі, хворим, немічним, людям похилого віку.

ВИХОВАНІСТЬ - якісна характеристика рівня освіти й виховання людини. Відбиває високу освіченість, моральну досконалість і етичність поведінки. Комплексна властивість особистості, яка характеризується наявністю і рівнем сформованості в неї суспільно значущих якостей, що відображують всебічність її розвитку.

ВИХОВАННЯ –1) у *широкому соціальному змісті* – передача накопиченого старшим поколінням досвіду (знань, умінь, способів мислення, духовної спадщини людства) – наступним (молодшим); 2) у *вузькому соціальному змісті* – спрямований вплив на людину з боку суспільних інститутів з метою формування в неї певних знань, поглядів і переконань, моральних цінностей, політичної орієнтації, підготовки до життя; 3) у *широкому педагогічному змісті* – спеціально організований процес, спрямований на формування певних якостей особистості, процес керування її розвитком, що проходить через взаємодію вихователя й вихованця; 4) у *вузькому педагогічному змісті* – процес і результат виховної роботи, спрямованої на вирішення конкретних виховних завдань.

ВИХОВНА РОБОТА – діяльність вчителів, кл. керівників, батьків щодо здійснення формування певних рис особистості вихованців, з урахуванням конкретних умов функціонування (вік учнів, регіон та ін.) та характеризує безпосереднє планування, організацію та проведення тих чи інших виховних заходів у конкретному навчальному закладі, класі.

ВИХОВНА СИСТЕМА - сукупність таких взаємозалежних компонентів, як виховні цілі; люди, які їх реалізують в процесі цілеспрямованої діяльності; відносини, що виникають між учасниками; освоєне середовище й управлінська діяльність щодо забезпечення життєздатності. Спосіб (уклад) життя учнівського колективу, усі сторони (компоненти) якого відповідають певній меті та забезпечують у процесі свого функціонування досягнення заданого результату - визначення рис (меж) розвитку й моральних якостей особистості.

ВИХОВНА РОБОТА ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ - особливої актуальності й поширення набула із середини ХХ ст. Вона стала конкретним вираженням співдружності школи, сім'ї і громадськості у вихованні дітей та молоді. Важливий її засіб - ідея А.С. Макаренка про створення загонів з дітей різного віку за місцем їх проживання. Результативність такої роботи залежить від чіткості оперативного керівництва нею з боку школи, яка має бути центром виховання у своєму мікрорайоні.

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ – добровільна, добродійна, неприбуткова та вмотивована діяльність, яка має суспільно корисний характер; це той внесок, який робиться фізичними особами на засадах неприбуткової діяльності, без заробітної платні, без просування по службі, для добробуту і процвітання спільнот та суспільства в цілому. Він є частиною кожної цивілізації та будь-якого суспільства.

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ – добродійна, безкорислива допомога. Під цим поняттям розуміють волонтерські дії як на місцевому, так і на державному рівнях і, разом з цим, як двосторонні та міжнародні програми. Волонтерська діяльність різна за формами: від повсякденних форм і взаємодопомоги до спільних дій під час кризи.

ГРА - форма діяльності в умовних ситуаціях, спрямована на відтворення й засвоєння суспільного досвіду, фіксованого в соціально закріплених способах здійснення предметних дій, у предметах науки й культури. У ній як в особливому виді суспільної практики відтворюються норми людського життя й

діяльності, підпорядкування яким забезпечує пізнання й засвоєння предметної й соціальної дійсності, а також інтелектуальний, емоційний і моральний розвиток особистості.

ГУРТОК – група учнів із загальними інтересами, які навчаються за єдиною навчальною програмою впродовж року, півріччя, семестру.

ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА - це системна діяльність держави у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах держави.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВИХОВНА – організована взаємодія школярів з навколишнім світом, формування соціально-ціннісного ставлення до його об'єктів. Діяльність здобуває виховний характер у випадку якщо: а) суб'єктом діяльності є сама дитина; б) діяльність значуща для кожного індивіда й має особистісний сенс; в) школяр має можливість вільного вибору діяльності.

ДИТЯЧІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ – об'єднання громадян віком від 6 до 18 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів, які не суперечать законодавству, та соціальне становлення як повноправних членів суспільства.

ДИТЯЧЕ ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ - добровільне формування громадян віком від 6 до 18 років, метою якого є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів. Виникнення дитячих об'єднань зумовлено тим, що в процесі соціалізації діти мають потребу відчуття групової солідарності й усвідомлення своєї спільності з ровесниками. Вони вільні у виборі видів своєї діяльності. Дитячі об'єднання можуть бути як формальні, так і неформальні.

ДИТЯЧИЙ ГРОМАДСЬКИЙ РУХ - існування різних дитячих організацій політичного, спортивно-туристичного, культурно-побутового, розважального характеру. Дитячий рух ставить за мету привчати дітей до соціального співжиття (особистість існує лише в суспільстві), суспільної праці (цінність творчої праці для суспільства), виховувати в них прагнення до власного ідеалу, активність у боротьбі за цей ідеал, прагнення до знань.

ДИТЯЧИЙ ФОНД – громадська організація, одним із завдань якої, як і інших громадських організацій, є надання певної допомоги дітям-сиротам, дітям-інвалідам, дітям без батьківського піклування

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ ФОРУМ - це міжнародна організація, заснована національними радами молодіжних організацій європейських країн, що об'єднують більшість молодіжних організацій в своїх країнах, і загальноєвропейськими молодіжними неурядовими організаціями, в тому числі молодіжними організаціями європейських партій.

ЗАКОН – загальноприйнята норма, яка формулюється у відповідності до громадської думки і волі всіх членів організації і визнається обов'язковим для всіх.

ЗМІСТ ВИХОВАННЯ - комплекс ідей, думок, чинників, основних напрямів виховного впливу; система наукових, духовних і професійних знань, навичок і вмінь, а також норм і правил поведінки, оволодіння якими забезпечує формування гармонійно розвинутої, суспільно активної особистості – громадянина України, прилучення його до загальнолюдських, національних і професійних цінностей, набуття ним світоглядних, морально-етичних рис, розвиток індивідуальності й підготовки до повноцінної духовної й професійної діяльності.

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ – форма діяльності в умовних ситуаціях, спрямована на відтворення та засвоєння суспільного досвіду, що фіксується в соціально закріплених засобах здійснення предметних дій. До структури ігрової діяльності входять: ролі, що беруть на себе гравці; ігрові дії як засіб реалізації цих дій; ігрове використання предметів, тобто заміна реальних предметів ігро-

вими, умовними; реальні стосунки між гравцями; ігрове середовище. Ігрова діяльність формує потребу дитини активно впливати на предмети, розвиває інтелектуальні, моральні й вольові якості дитини, формує особистість в цілому. Важливе джерело формування свідомості дитини – це рольова гра, в якій дитина отожднює себе з дорослими і прагне відтворювати їхні функції та взаємовідносини в створених нею самою спеціальних умовах. Ігрова діяльність формує довільну поведінку дитини. Вона може мати індивідуальний або колективний характер (рольові ігри, ігри з правилами тощо).

ЕМБЛЕМА – умовлене або символічне зображення якогось поняття, ідеї

ІГРОВІ МЕТОДИ – це спеціально створені проблемні (пізнавальні) ситуації, що моделюють певні труднощі реального чи фантастичного світу, з яких учням пропонується знайти вихід.

КЛУБ – об'єднання дітей і підлітків для проведення спільних занять і спільного дозвілля з метою їх різнобічного розвитку.

КЛУБИ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ – форма додаткової освіти дітей та підлітків. Розрізняють клуби за місцем проживання як самостійні освітні заклади, створені з метою організації змістовного дозвілля дітей та молоді, запобігання бездоглядності, правопорушень і злочинності; з метою соціального захисту неповнолітніх, які перебувають у складних життєвих ситуаціях, а також як громадські дитячі об'єднання, що згуртовують дітей та підлітків для спільного відпочинку, розваг, занять спортом тощо (наприклад, гурток за інтересами).

КЛУБИ СТУДЕНТСЬКІ – громадські об'єднання, які організують культурне дозвілля студентів одного чи кількох вузів, сприяють розширенню їхнього кругозору, розвитку творчих здібностей як за обраною спеціальністю, так і в різних видах мистецтва, спорту тощо. Очолює клуб студентський його правління (рада), яке обирається загальними зборами членів клубу. Клуб студентський об'єднує, як правило, кілька гуртків. Секцій чи колективів – спортивні, туристські, музичні тощо.

КЛУБИ ШКІЛЬНІ – одна з ефективних форм організації дозвілля учнів, яка сприяє їхньому всебічному розвитку. На відміну від гуртків клуби шкільні можуть охоплювати різноманітними видами діяльності всіх учнів школи і в більш масовому масштабі виявляти й розвивати їхні нахили й здібності.

КОЛЕКТИВ (учнів) – 1) група вихованців, об'єднаних загальними, що має суспільно вартісний зміст, цілями й спільною діяльністю, організованою задля її досягнення; 2) група вихованців високого рівня розвитку, об'єднана суспільно корисною метою, що має ефективні органи самоврядування, у якій визначальними є відносини відповідальної залежності, тобто статус кожного вихованця залежить від його внеску в спільну справу.

КОЛЕКТИВНА ТВОРЧА СПРАВА (КТС) – засіб організації життя дітей і дорослих, основний виховний засіб (інструмент) комунарської методики. КТС – соціальна діяльність дитячої групи, спрямована на створення нового продукту (творчого продукту). В її основі лежать такі *принципи*: соціально корисна спрямованість діяльності дітей і їхніх наставників, співробітництво дітей і дорослих, багаторольовий характер діяльності, творчість. Організація КТС передбачає шість стадій (І.П.Іванов): перша стадія – попередня робота; друга стадія – колективне планування; третя стадія – колективна підготовка справи; четверта стадія – проведення КТС, підведення підсумків підготовки; п'ята стадія – колективне підведення підсумків; шоста стадія – найближча післядія КТС.

КОМУНАРСЬКА МЕТОДИКА – методика організації спільної діяльності дорослих і дітей, за якою всі члени колективу беруть участь у плануванні й аналізі цієї діяльності, що має характер колективної творчості й спрямована на користь і радість далеким і близьким людям.

КУЛЬТУРА – 1) специфічний спосіб людської організації й розвитку людської життєдіяльності, представлений у продуктах матеріальної й духовної праці, у системі соціальних норм і установок, у духовних цінностях, у сукупності відносин людей до природи, між собою й до самих себе; 2) історично певний

щабель розвитку суспільства й людини, виражений (опредмечений) у результатах матеріальної й духовної діяльності людей, у створюваному ними “другому середовищі”; 3) сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини та виражаються в результатах практичної діяльності; 4) рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якою-небудь галуззю знань або діяльності.

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ – офіційне визнання об’єднань громадян є обов’язковим і здійснюється шляхом реєстрації або повідомлення про заснування

ЛІГА - широкомасштабні профільні об’єднання, в основі яких співробітництво і реалізація певних професійних і культурних інтересів особистості.

ЛІДЕР – (від англ. leader – ведучий) – член групи, за яким вона визнає право приймати відповідальні рішення в значущих для неї ситуаціях, тобто найбільш авторитетна особистість, яка реально відіграє провідну роль в організації спільної діяльності і регулюванні взаємовідносин у групі.

ЛІДЕРСТВО – становище, обов’язки, діяльність лідера; першість у чому-небудь

МЕТОД (від грецьк. - шлях дослідження, теорія, навчання) - спосіб досягнення якої-небудь мети, вирішення якого-небудь завдання; сукупність прийомів і операцій практичного або теоретичного освоєння (пізнання) дійсності

МЕТОД ПРОЕКТІВ – сукупність прийомів, операцій задля оволодіння певною галуззю практичного або теоретичного знання, тією чи іншою діяльністю. Це шлях пізнання, спосіб організації процесу пізнання, спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), що повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим чи іншим способом

МЕТОДИ ВИХОВАННЯ – це шляхи, способи впливу вихователя на свідомість, волю, почуття, поведінку вихованців з метою досягнення в них заданих якостей.

МЕТОДИКА (від грецьк. - частина граматики, що описує правила мови) – спосіб досягнення певної мети; сукупність способів доцільного проведення якої-небудь роботи; галузь педагогічної науки, що досліджує закономірності, правила, методи й прийоми навчання певному навчальному предмету як вчення про методи виховання.

МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ДИТЯЧОГО РУХУ – це комплекс організації діяльності дітей і дорослих, що включає в себе такі компоненти, як цілепокладання, зміст і способи організації діяльності і стосунків, результативність в її суб'єктному і об'єктному висловлюванні.

МОЛОДІЖНІ ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ – об'єднання громадян віком від 14 до 35 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів.

МОЛОДІЖНА СУБКУЛЬТУРА - система цінностей, установок, моделей поведінки, життєвого стилю певної соціальної групи (молоді), яка є цілісним утворенням у межах домінуючої культури.

НЕФОРМАЛЬНИЙ МОЛОДІЖНИЙ РУХ - система молодіжних субкультур і широкої неорганізованої молодіжної активності в їх взаємозв'язку між собою та суспільством.

НЕФОРМАЛЬНА ГРУПА — самодіяльне об'єднання громадян, статус, структура, функції якого юридично не оформлені.

НЕФОРМАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ – це об'єднання підлітків і молоді, метою яких є задоволення власних інтересів, насамперед у спілкуванні. Психологічно для підлітків включення їх у неформальне об'єднання дає компенсаційний ефект. Не маючи раціональних засобів впливу на дорослих, підліток за допомогою карнавальних, ритуально-символічних дій і зухвалого зовнішнього вигляду (наприклад, гребінь на голові, залізні ланцюги, свастика, емблеми черепа як прикраси, розмальована джинсова куртка, сережки у вусі та ін.) частково знімає внутрішнє напруження, привертає увагу навколишніх.

ОРГАНІЗАЦІЯ – це об'єднання, що має спільні цілі, види діяльності, обраних лідерів, програму і статут.

ПАБЛІК РІЛЕЙШНЗ (PR) - діяльність громадської організації - конструктивні заходи, спрямовані на створення позитивного суспільного іміджу організації, розширення сфери її впливу, залучення нових волонтерів, зацікавлення влади у співпраці, підтримку населення, встановлення та зміцнення партнерських контактів.

ПЛАН – це примірний план діяльності членів організації із зазначеним видом роботи, точними термінами виконання цих видів роботи, прізвищами виконавця.

ПЛАСТ – організація для всебічного виховання та самовиховання молоді, основою якої є скаутські принципи, закладені Баден Пауелом.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА – складова частина навчально-виховної роботи школи, одна з форм організації дозвілля учнів, проведення соціально-педагогічної роботи з ними.

ПОЛОЖЕННЯ - зведення правил, законів і ін. з певного питання

ПРОГРАМА МОЛОДІЖНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ – це документ, який відображає послідовну систему дій, спрямованих на реалізацію соціально-педагогічної цілі. Програма включає: назву, автора, мету, завдання організації, вік і кількість дітей, термін реалізації, зміст діяльності, форми діяльності.

ПРИЙОМ ВИХОВАННЯ – частина загального методу, віддалений вплив, конкретне поліпшення, необхідне для ефективного використання того або іншого методу.

ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ – вихідні положення, що впливають із закономірностей виховання й визначають загальне спрямування виховного процесу, основні вимоги до його змісту, методики та організації. Принципи виховання – система вимог, що охоплює всі сторони процесу виховання й відображає результати узагальнення досвіду роботи виховної практики.

РАДА ЄВРОПИ – організація, яка займається координацією молодіжних проблем Європи

РЕГІОНАЛЬНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА - це системна діяльність на місцях органів державної влади та державного управління, інших суб'єктів молодіжної політики щодо реалізації державної молодіжної політики з урахуванням особливостей регіону.

РИТУАЛ – вид обряду, визначена і прийнята форма символічної поведінки, упорядкована система дій, яка виражає певні цінності колективу, організації, об'єднання.

САМОВРЯДУВАННЯ У ДИТЯЧІЙ ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ – це система діяльності органів дитячого самоврядування, існування конкретних дитячих доручень, обов'язків, можливість вибору справ, заходів, спрямованості діяльності дитячої громадської організації.

СЕКЦІЯ – підрозділ в системі якої-небудь організації, об'єднання з конкретною спеціалізацією.

СПІЛКА - об'єднання всеукраїнських та місцевих молодіжних і дитячих організацій, координатор молодіжного руху, яка має регіональні представництва, репрезентує громадський молодіжний рух України на міжнародній арені.

СКАУТСЬКИЙ МЕТОД ВИХОВАННЯ – це система прогресивного виховання через Присягу і Закон; навчання шляхом залучення до конкретної справи; членство в малих групах, де здійснюється під керівництвом дорослих підготовка до самоконтролю, який спрямований на розвиток характеру і здобуття знань, впевненості в собі, надійності і здібності як до співпраці, так і до керівництва; прогресивні і стимулюючі програми різноманітних заходів, що орієнтуються на зацікавлення учасників, включаючи гру, корисні навички і службу суспільству, які розвиваються головним чином на відкритому повітрі і в тісному контакті з природою.

СТАТУТ – зведення правил, що визначають завдання, структуру, функції та порядок діяльності якої-небудь установи, організації і ін.

СТУДІЯ – школа для підготовки спеціалістів в різних галузях мистецтва. Створюється із метою розвитку художніх і творчих здібностей, виявленню ранньої обдарованості дітей.

СТУДЕНТСЬКИЙ РУХ – діяльність студентських організацій і об'єднань

ТЕХНОЛОГІЯ (ПЕДАГОГІЧНА) – 1) своєрідна конкретизація методики, проект певної педагогічної системи, реалізованої на практиці; змістовна техніка реалізації навчально-виховного процесу, що реалізує науково-обґрунтований проект навчально-виховного процесу й є більш високим рівнем ефективності, гарантованого результату, ніж традиційні методики навчання й виховання; 2) закономірна педагогічна діяльність, що реалізує науково-обґрунтований проект навчально-виховного процесу й є більш високим рівнем ефективності, надійності, гарантованого результату, ніж традиційні методики навчання й виховання; 3) сукупність знань і способів оптимального відбору змісту, вибору засобів і методів певного виду діяльності (освітньої, виховної, наукової, управлінської), які забезпечують цілеспрямований рух від мети до результату; 4) науково-обґрунтована педагогічна (дидактична) система, що гарантує досягнення певної навчальної мети через чітко певну послідовність дій, спроектованих на розв'язання проміжних цілей і заздалегідь визначений кінцевий результат; 5) продумана у всіх деталях модель спільної навчальної й педагогічної діяльності з проектування, організації й проведення навчального процесу.

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ – вид наукової систематизації, класифікації чогось за спільними ознаками

ТОВАРИСТВО – група людей, що перебувають у тісних стосунках. Організація, об'єднання людей із спільними завданнями, метою, програмою дій тощо.

ТРАДИЦІЯ (передача) – 1) стійкий і значущий компонент культури, що передається від попередніх поколінь наступним у формі поведінки; 2) елемент соціальної й культурної спадщини, виявляється у вигляді усталених, стерео-типізованих норм поведінки

нки, звичаїв, обрядів, свят, морально-етичних елементів тощо. Важливе значення у вихованні дітей мають родинні та шкільні традиції.

ФАНДРАЙЗИНГ (англ. fund - ресурси, фінансування, raise - знаходження, збір) - спланована і безперервна діяльність, спрямована на забезпечення організації ресурсами, необхідними для реалізації її статутних завдань.

ФЕДЕРАЦІЯ ДИТЯЧИХ ОБ'ЄДНАНЬ – це дитячі об'єднання, які об'єднують дитячі організації менші за чисельністю, масштабам діяльності.

ФОРМА ВИХОВАННЯ є зовнішня сторона організації виховної роботи, що пов'язана з кількістю тих, яких виховують, часом і місцем проведення виховної роботи, порядком її здійснення.

ФОРМАЛЬНІ ГРУПИ – групи, об'єднання, що мають юридично фіксований статус

ФОРМИ ДИТЯЧИХ ОБ'ЄДНАНЬ – види об'єднань (організація, об'єднання, ліга, спілка, клуб (інтернетклуб, комп'ютерний клуб, євроклуб, спортивний тощо), профільний (комплексний) підлітковий клуб, асоціація, фонд, центр, трудова бригада, ланка, наукове товариство, учнівське лісництво, загін (волонтерський), патруль (скаутський), гурт, драматичний гурток, ансамбль, секція (спортивна), відділення, школа мистецтв, мала академія наук, мала академія народних мистецтв, бюро добрих послуг, санітарний пост; органи самоврядування, комітет, комісія, учнівська рада, міністерство, комітет, школа юних художників, фотостудія, художній (літературний) салон, фотогалерея, відеостудія, театр тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балдинюк О. Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: навч. посіб. / уклад. О.Д. Балди-

- нюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Умань: РВЦ “Софія”, 2014. – 118 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Бусел. - К., Ірпінь: Перун, 2003. - 1440 с.
 3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – Рівне. : Обереги, 2011. – 376 с.
 4. Громадські організації Рівного у розбудові громадянського суспільства [Електронний ресурс]. Режим доступу: [www // rvr.org.ua](http://www.rvr.org.ua).
 5. Детское движение : словарь-справочник / Правительство Москвы. Ком. обществ. и межрегион. связей; [ред.-сост. Т. В. Трухачева]. – М. : [б. и.], 1998. – 544 с.
 6. Дитячі об’єднання України у вимірах минулого та сучасного. Довідник-посібник: / [Р. М. Охрімчук, Л. В. Шелестова, О. В. Кравченко та ін.] – Луганськ.: Альма-матер, 2013. – 255 с.
 7. Жданович Ю. Методика виховання в Пласті / Ю. Жданович // Рідна школа. – 2002. – № 4. – С. 21 – 24.
 8. Енциклопедія освіти / головний ред. В.Г. Кремінь // Акад. пед. наук Украї-ни. - К. : Юрінком Інтер, 2008.- 1040 с.
 9. Карпенко О. Г. Соціальне становлення особистості підлітка в тимчасових об’єднаннях за інтересами / О. Г. Карпенко. – К. – 2009. – 191 с.
 10. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями України: навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К.: ВЦ “Академія”, 2009. – 256
 11. Методика виховної роботи. Практикум : навчально-методичний посібник для студ. пед. ун-тів / кол. авт.; ред. О.О. Лаврентьева. – Кривий Ріг : КДПУ, 2011. – 102 с.
 12. Молодіжний рух України: Довідник. (Мін-во України у справах сім’ї, молоді та спорту; Український науководослідний ін-т проблем молоді; / [редкол. та упоряд. Т. В. Безулік, А. І. Білий, М. В. Головак та ін.] – К. : А.Л.Д. – Ч.1. – 1996. – 199 с.
 13. Москаленко В. В. Скаутська група як „серйозна гра” / В. В.

- Москаленко // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 11. – С. 3 – 6.
14. Молодіжні громадські організації провели фестиваль [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://www/khmelnytsky.com/news>.
 15. Охрімчук Р. М. та ін. Концепція дитячого руху в Україні /Р. М. Охрімчук, Л. Сніцар, Л. Шелестова, О. Кравченко, А. Зайченко // Шкільний світ. – 2010. – № 48 (368), грудень. – 2013. – С. 11-17.
 16. Посібник для молодіжних громадських організацій. Зб. / Фонд підтримки молодіжних демократичних ініціатив /упор. О. Дмитренко – К. : [б.в.], 2003. – С. 155 – 183.
 17. Робота соціального педагога з дитячими і молодіжними організаціями: словник-довідник / уклад. О. Д. Балдинюк. – К.: Науковий світ, 2007. – 95 с.
 18. Словник термінів і понять. – К. : Наук. думка, 1996. – 644 с.
 19. Словник української мови: у 10 т. / [редкол. : І. К. Білодід (голова) та ін.]; АН УРСР; Ін-т мовознавства ім О. О. Потебні. – К. : Наук. думка. – 1971. – Т. 2. – 550 с.
 20. Троцько Г. Українські дитячі та молодіжні громадські організації: навч. посіб. / Г. Троцько, І. Трубавіна, Т. Хлебнікова. - Х. : ХДПУ ім. Г. С. Сковороди, 2004. - 206 с.
 21. Чернета С.Ю. Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях /С. Ю. Чернета. – К., 2005. – 81 с.
 22. Ціпан Т. С. Теорія і практика роботи дитячих і молодіжних організацій. Курс лекцій (для студентів педагогічних спеціальностей). // Ціпан Т. С., Рівне:РДГУ. – 2011. – 120 с.

З М І С Т

Вступ.....	3
------------	---

РОЗДІЛ I. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	5
Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять.....	11
Критерії оцінювання усних відповідей.....	11
Тематика та плани проведення практичних занять.....	15
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	30
Методичні рекомендації до організації самостійної роботи...	30
Критерії оцінювання самостійного опрацювання студентами навчальних тем.....	31
Теми для самостійного опрацювання програми навчальної дисципліни.....	32
Методика організації роботи щодо виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.....	35
Структура навчально-дослідного завдання.....	36
Критерії оцінювання ІНДЗ.....	36
Примірна тематика ІНДЗ.....	37
Організація самостійної роботи з навчальною літературою.....	40
Тематика рефератів.....	42
Питання гарантованого рівня знань.....	43
Рекомендована література для засвоєння навчального курсу.....	48
<i>Додаток А</i> Алгоритм створення дитячої громадської організації (об'єднання)	52
<i>Додаток Б</i> Статут дитячої шкільної організації “СУЗІР’Я”.....	56
<i>Додаток В</i> Коротка характеристика діяльності Всеукраїнських дитячих громадських організацій.....	62
<i>Додаток Г</i> Коротка характеристика діяльності Рівненських молодіжних громадських організацій.....	65
<i>Додаток Д</i> Молодіжні і дитячі організації Рівненщини - переможці регіонального конкурсу проектів 2015.....	70
<i>Додаток Е</i> Проект “Намісто скаутських справ” громадської організації “Національна Організація Скаутів України”.....	71
<i>Додаток Є</i> Проект “Ростемо патріотами” районного дитячого	

громадського об'єднання "Краяни".....	73
<i>Додаток Ж</i> Типологізація неформальних субкультур.....	75
<i>Додаток З</i> Класифікація неформальних об'єднань.....	77
Словник ключових термінів.....	79
Список використаних джерел	91

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки

Кафедра теорії і методики виховання

Навчально-методичне видання
**Теорія і практика роботи дитячих громадських організацій:
практикум**

Відповідальний за випуск:

Ціпан Т. С., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики виховання РДГУ

Комп'ютерний набір: Баліка Л. М.
Комп'ютерна верстка: Федорук О. М.

Підписано до друку: 01.02.2016р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний,
Ум.друк. акр.7,4. Замовлення №192/1
Наклад 100 прим.

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу РДГУ
33027 Рівне, вул.. С.Бандери, тел.: 0-362-26-48-83